

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

WYBORY DO OSP 2014 - WYNIKI GŁOSOWANIA:

1. BEM EGYESÜLET - 864
2. POLONIA NOVA - 339
3. SZT. ADALBERT LE - 212
4. PILSUDSKI TT - 149

75. ROCZNICA
UCHODŹSTWA
POLSKIEGO
NA WĘGRZECH

10 LAT SZKOŁY
POLSKIEJ
NA WĘGRZECH

**DODATEK SPECJALNY
O POLSKIEJ SZKOLE
NA WĘGRZECH**

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

PRZYJĘCIE WSPÓLNEJ UCHWAŁY SENATU RP I ZN WĘGIER,
W WĘGIERSKIM PARLAMENCIE PRZEMAWIA WICEMARSZAŁEK SENATU RP MARIA PAŃCZYK-POZDZIEJ

POLSKI KOŚCIÓŁ - ODSŁONIĘCIE TABLICY UPAMIĘTNIAJĄCEJ PRZYBYCIE POLSKICH UCHODźCÓW NA WĘGRY

EGER - POLSKA TABLICA NA ZAMKU

ODSŁONIĘCIE POMNIKA ŚW. JANA PAWŁA II W OPÁLYI

WITAMY

- 3 To już 10 lat!
Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

- 4 Uroczystość przy Pomniku Katyńskim
4 Vác - odsłonięcie tablic pamiątkowych
4 Polskie ordery dla bohaterów z Węgier
5 Emléktáblák avatása Vácon
5 Obchody 75. rocznicy uchodźstwa w Egerze
5 Budapeszt - wyrazy nieprzemijającej wdzięczności
6 Bácsbokod - odsłonięcie pomnika polskich pilotów
6 Lengyel pilóták emlékműve Bácsbokodon
Iljas Anna
7 Uroczystość w Vámosmikola
7 Wspomnienie polskich żołnierzy w Tapószele
7 Koszorúzás a Garibaldi utcában
Iljas Anna
8 Dzień Pamięci Polsko-Węgierskiej w Püski
8 Odsłonięcie pomnika św. Jana Pawła II
8 A lehetetlen ostromolták
8 Pamięci Gráci Kerényi
9 Megemlékezés a budapesti Przemysł-szobornál
Iljas Anna
9 Lengyel est Miskolcon
Fekete Dénes
9 Újabb "lengyel-magyar" könyv jelent meg
Iljas Anna
10 Wspólna uchwała Senatu RP i ZN Węgier
10 Wicemarszałek Senatu RP w Budapeszcie
11 Lengyel Keresztény Kulturális Napok
Iljas Anna
11 Filmvetítés és vita Grzegorz Górny rendezővel
Iljas Anna
11 XX Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej
Monika Sagun Molnár
12 Obradował OSP
12 Az OLÖ "évadzáró" közgyűlése
Lapis Balázs, szerk.
13 Katyń-kiállítás nyílt a Magyar Országgyűlés Képviselőházában
Iljas Anna
13 Katyń - Zbrodnia - Polityka - Moralność
13 Esztergom - Gniezno - 20 lat współpracy
13 Polsko-niemiecka wystawa
14 Kiállítás nyílt Veszprémben a Szolidaritásról
Iljas Anna
14 Jednym głosem
Małgorzata Leszko
15 Białkaí út
Fekete Dénes
15 Kakucs - rendezvény a lengyel-magyar barátságért
15 Polskie święto na węgierskiej polanie
Magdalena Szast
15 Śladami węgierskich pamiątek
16 80. urodziny Konrada Sułarskiego
16 Konrad Sułarski 80 éves
Iljas Anna
16 Wystawa prac artystów polonijnych w Szolnoku
Krzyszyna Wieloch-Varga
17 Księżu Karolu, dziękujemy!
Monika Sagun Molnár
18 Gondolatok a 2014 évi választásokkal kapcsolatban
Lapis Balázs, szerk.

CO BYŁO, CO BĘDZIE

- 19 Co było, co będzie

NA GRANICY KULTUR

- 20 Néhai nagymamám legerősebb fegyvere
Danka Zoltán
20 "Między życiem a śmiercią. Pamiętnik z Powstania Warszawskiego"
Janiny Mikoleit Kőszeghy

REFLEKSJE

- 21 Sieć wzajemnych powiązań
Agnieszka Janiec-Nyitrai

To już 10 lat!

Polska szkoła na Węgrzech - prowadzona, rozwijana i ulepszana przez dyrektora Ewę Rónay - ma już 10 lat. Trudno przecenić poświęcenie wszystkich nauczycieli, pracowników administracyjnych i przede wszystkim Pani Ewy w krzewieniu polskości na Węgrzech, w uświadamianiu sobie i umacnianiu polskiej tożsamości, w ustawicznym przypominaniu o kraju pochodzenia. Wdzięczna to praca, ale również niezwykle trudna i pełna wyrzeczeń. Tyle sprawdzonych klasówek, tyle przeprowadzonych dyktand, tyle wycieczek do Polski, tyle kolonii, tyle konkursów, które mają na celu zainteresować uczniów polską literaturą, kulturą i historią! Ta żmudna praca wydaje swoje owoce dopiero po latach i nie ma co liczyć na spektakularne, natychmiastowe sukcesy. W tę wyjątkową rocznicę przypomnijmy słowa Sokratesa: „Nie nauczą mnie niczego kwiatki ani drzewa, lecz tylko drugi człowiek” i docenmy pracę wszystkich nauczycieli.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Tíz éves lett!

Immár tíz éve, hogy létrejött – és azóta is fejlődik, gyarapodik – a magyarországi lengyel iskola, Rónay Éva irányítása alatt. Nehéz lenne túlzásba vinni a tanárrok, más munkatársak és mindenek előtt Rónay Éva áldozatos munkájának az értékelését, amelyet a lengyel műveltség és identitás áthagyományozása, tudatosítása és megerősítése érdekében végeznek, hogy szüntelen megmaradjon bennünk az anyaország emlékezete. Hálás munka ez, egyúttal pedig hallatlanul nehéz és lemondásokkal teli. Mennyi dolgozatellenőrzés, mennyi tollbamondás, mennyi lengyelországi kirándulásvezetés, mennyi táboroztatás, mennyi versenyszervezés kell ahhoz, hogy a diákokat nyitottá, érdeklődővé lehessen tenni a lengyel irodalom, kultúra és történelem iránt! Ennek az ember próbáló munkának a gyümölcseit csak évek múltán lehet leszüretelni, vagyis nem számíthatunk látványos, azonnali sikerekre. Az évforduló alkalmából idézzük fel Szókratész szavait: „Nem tanulhatok sem a virágoktól, sem a fáktól, csak a másik embertől”. Jól becsüljük meg a tanárrok munkáját!

Janiec-Nyitrai Agnieszka

UROCZYSTOŚĆ PRZY POMNIKU KATYŃSKIM

17 września, w rocznicę sowieckiej agresji na Polskę, przedstawiciele Ambasady RP w Budapeszcie z ambasadorem Romanem Kowalskim, węgierskiej Polonii z przewodniczącą Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, rzeczniką narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier, dr Haliną Csúcs Lászlóné oraz węgierskiego Ministerstwa Gospodarki Narodowej z ministrem Mihályem Vargą i Ministerstwa Obrony Narodowej z ministrem Csabą Hende, przedstawicielem Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z Warszawy, Jerzym Platajsem, władzami samorządowymi Óbudy z jej burmistrzem Balázsem Búsem złożyli wieńce pod Pomnikiem Katyńskim. Pomnik autorstwa Gézy i Zoltána Szeri-Vargów, stojący w III dzielnicy węgierskiej stolicy na skwerze noszącym imię Męczenników Katynia, odsłonięty zaledwie trzy lata temu, stał się już tradycyjnym miejscem spotkań Polaków na Węgrzech i ich przyjaciół.

Uroczystość odbyła się pod honorowym patronatem polskiego i węgierskiego ministra obrony.

(b.)

VÁC - ODSŁONIĘCIE TABLIC PAMIĄTKOWYCH

W dniu 19 września na cmentarzu żydowskim w Vác odbyła się uroczystość odsłonięcia tablic poświęconych czterem osobom: Tomowi Lantosowi, Miklóswi Radnótiemu, Józsefowi Antallowi (seniorowi) i Henrykowi Ślawikowi, którzy w czasie II wojny światowej ratowali życie Żydom, a w przypadku H. Ślawika i J. Antalla, polskim dzieciom żydowskiego pochodzenia, które znalazły schronienie w sierocińcu w Vácu. W uroczystości ze strony polskiej uczestniczyły panie dr Halina Csúcs Lászlóné, rzecznik spraw narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier i przewodnicząca OSP oraz Katarzyna Sitko, dyrektor Instytutu Polskiego w Budapeszcie.

(b., fot. AB)

POLSKIE ORDERY DLA BOHATERÓW Z WĘGIER

W Ambasadzie RP w Budapeszcie 18 września 2014 uroczystość wręczenia przyznanych pośmiertnie odznaczeń za opiekę nad polskimi uchodźcami na Węgrzech w czasie II wojny światowej. Sześć wysokich polskich odznaczeń przyznanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wręczył ambasador Roman Kowalski. Odebrali je przedstawiciele Kościoła katolickiego - prymas Węgier, kardynał Péter Erdő i nuncjusz stolicy apostolskiej na Węgrzech, arcybiskup Alberto Bottari di Castello oraz burmistrz Balatonboglár, Miklós Mészáros i członkowie rodzin odznaczonych.

Odznaczonymi są osoby, które w czasie II wojny światowej zaangażowane były w pomoc polskim uchodźcom na Węgrzech, których przez ten kraj przewinęło się ponad 100 tysięcy. Uroczystość wręczenia odznaczeń odbyła się 18 września - tego właśnie dnia, 75 lat temu władze węgierskie oficjalnie otworzyły swoje granice przed polskimi uchodźcami wojennymi. Prezydent RP odznaczył: Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi RP kardynała Jusztiniána Serédię, Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi RP kardynała László Lékaiego, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Zasługi RP arcybiskupa Angelo Rotte, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Zasługi RP księdza Bélé Vargę, Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP biskupa Árpáda Istvána Hanauera, Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP pułkownika Lajosa Kudara. Więcej informacji o uroczystości wręczenia odznaczeń znajduje się pod adresem: www.budapest.msz.gov.pl

(np. jw. fot. B. Pál)

Emléktáblák avatása Vácon

A Váci Zsidó Hitközség, Vác Város Önkormányzata és a Tom Lantos Intézet 2014. szeptember 19-én felavatta Tom Lantos, Radnóti Miklós, Id. Antall József és Henryk Ślawik emléktábláit, amelyek a Váci Zsidó Hitközség Történelmi Sírkertjének területén lévő Regionális Holokauszt Oktatási, Kutatási és Zsidó Turisztikai Központ előterében helyeztek el.

Négyük története 1944-ben találkozik Vácon. Ebben az évben a 16 éves Tom Lantos (Lantos Péter Tamás) éjszakánként a helyi vasúti hidat építette munkaszolgálatosként, mert azt nappal a szövetségesek bombázták. Kétszer szökött meg. Első – sikertelen – próbálkozása után félholtra verték fogvatartói. Másodszor sikerrel járt, de társa, akivel megszökött már nem, őt agyonlőtték. A magyar zsidó származású Lantos 1981-től haláláig az amerikai képviselőház tagja, ahol Kalifornia 12. számú választókerületét képviselte, a ház egyedüli holokauszt-túlélőjeként. 80 évesen halt meg. Radnóti Miklós költő szintén Vácon töltötte munkaszolgálatának egy részét 1944-ben, és abban az évben, november 9-én vesztette életét.

Henryk Ślawik és Antall József 1944-ben Vácon segített bújtatni zsidó gyermekeket a zsinagógában és a környékén található házakban. A sziléziai lengyel származású, politikus és újságíró, valamint a magas rangú állami tisztviselő, a Független Kisgazda Párt egyik alapítójaként is tevékenykedő Antall 1939 és 1944 között kiálltak a Németország és a Szovjetunió által lerohant Lengyelországból érkező menekültek ügye mellett, majd 1944-ig több mint 5 ezer lengyel zsidó életét mentették meg, Nyugatra menekülésüket segítve.

Kövér László és Csúcs Lászlóné az előterjesztésben kitér arra is, hogy a Gestapo Ślawikot és Antallt is letartóztatta Magyarország 1944-es német megszállása után. Ślawik a gestapó kínzásai ellenére is tagadta Antall közreműködését a lengyel zsidók megmentésében, amivel megmentette a magyar politikus életét. Antall ezt megköszönte Ślawiknak, aki ezzel az elhíresült mondattal válaszolt: "Így hálálja meg Lengyelország!" – olvasható az előterjesztésben. Henryk Ślawikot a német nácik 1944. március 23-án végezték ki a Mauthausen-Gusen koncentrációs táborban, míg idősebb Antall József 1974. július 24-én halt meg Budapesten, "teljesen elfeledve".

A határozati javaslatban megemlíti, hogy a kilencvenes évek elején Henryk Ślawikot és idősebb Antall Józsefet is a Világ Igaza elismerésben részesítette az izraeli Yad Vashem intézet, majd 2010 februárjában a lengyel államfő a legmagasabb lengyel kitüntetésekkel adományozta nekik: Henryk Ślawiknak a Fehér Sas Érdemrendet, idősebb Antall Józsefnek pedig a Lengyel Köztársasági Érdemrend Nagykeresztjét. Az Országgyűlés – a lengyel szenátussal közös határozatában – Henryk Ślawik halálának negyvenedik, idősebb Antall József halálának pedig hetvenedik évfordulójára kívánja felhívni a figyelmet. Emlékeztetnek továbbá arra is, hogy Szilézában a 2014-es év Henryk Ślawik-émlékév, a magyar-lengyel barátság napját pedig jövőre ünneplik, amelynek részeként a magyar és a lengyel államfő felavatja Henryk Ślawik és idősebb Antall József emlékművét.

(Forrás: MTI)

Obchody 75. rocznicy uchodźstwa w Egerze

W ramach obchodów 75. rocznicy uchodźstwa polskiego na Węgrzech w dniu 18 września br. w Egerze na kwaterze cmentarza miejskiego, gdzie spoczywają polscy uchodźcy oraz pod tablicą upamiętniającą obóz polskich uchodźców wojskowych w egerskim zamku Konsul RP w Budapeszcie Pan Andrzej Kalinowski oraz przedstawiciele egerskiej społeczności polskiej złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze pamięci. Wartę honorową w historycznych mundurach zaciągnęli przedstawiciele Stowarzyszenia Grupa Rekonstrukcji Historycznej Legionu Wysockiego na Węgrzech.

W bibliotece im. S. Bródy w Egerze Konsul otworzył wystawę "Polscy uchodźcy w Egerze 1939 - 1944", przygotowaną przez Samorząd Narodowości Polskiej w Egerze oraz Klub Polonia.

Wśród uczestników spotkania i pokazu filmu dokumentalnego, którego tematem jest pobyt polskich uchodźców w Egerze obecni byli m.in. węgierscy świadkowie wydarzeń, jak też urodzona w Egerze w rodzinie uchodźców Pani Aranka Biegun.

(inf. amb. fot. AK)

BUDAPESZT - WYRAZY NIEPRZEMIJAJĄCEJ WDZIĘCZNOŚCI

20 września w Budapeszcie odświętną mszą świętą celebrowaną przez księży Sławomira Klima SChr, Karola Kozłowskiego SChr i ks. Gergő Pétera Bese, w asyście polskiej celebry wojskowej w kościele polskim p.w. Najświętszej Maryji Panny Wspomożycielki Wiernych, rozpoczęła się uroczystość odsłonięcia tablicy "Dla upamiętnienia 75. rocznicy przybycia na Węgry 10. Brygady Kawalerii pod dowództwem płk. Stanisława Maczka oraz tysięcy uchodźców cywilnych i wojskowych z ogarniętej pożogą wojennej Polski, z wyrazami nieprzemijającej wdzięczności narodowi węgierskiemu za otwarte serca, braterską pomoc i udzielenie schronienia".

Pomysłodawcami powstania tablicy byli proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Karol Kozłowski SChr i Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha, a fundatorem polski Urząd d/s Kombatantów i Osób Represjonowanych, kierowany przez ministra Jana Stanisława Ciecchanowskiego, który obok przedstawicieli polskiego (obecna była minister Beata Czekowicz) i węgierskiego Ministerstwa Obrony Narodowej, ambasadora RP na Węgrzech Romana Kowalskiego, rzecznika narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier, dr Haliny Csúcs Lászlóné - przewodniczącej Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, Prezesa Beskidzkiego Stowarzyszenia Maczkowców Jamesa Jurczyka, polskich i węgierskich wiernych uczestniczył w uroczystym odsłonięciu i poświęceniu tablicy umieszczonej na ścianie wieży polskiego kościoła na Kőbánya. Całość uświetnił Apel Pamięci, który zgodnie z Ceremoniałem Wojska Polskiego przeprowadził przedstawiciel kompanii reprezentacyjnej WP major Sebastian Cichoń. Następnie w Domu Polskim odbyło się okolicznościowe spotkanie.

(b.)

BÁCSBOKOD - ODSŁONIĘCIE POMNIKA POLSKICH PILOTÓW

19 września 2014 w Bácsbokod (komitat Bács-Kiskun) odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika polskich pilotów.

"Spotykamy się w Bácsbokod na Placu Bohaterów w szczególnych okolicznościach i w związku ze szczególną okazją. W 70. rocznicę Powstania Warszawskiego oddamy dziś hołd poległym w walce żołnierzom Wojska Polskiego - lotnikom, członkom załogi samolotu Halifax JD 362 GR - E z 1586 Polskiej Eskadry do Zadań Specjalnych, którzy zginęli podczas lotu z zaopatrzeniem dla powstańców walczącej Warszawy. W dniu 26 sierpnia 1944 roku ich samolot został zestrzelony nad terytorium Węgier w rejonie Bácsbokod. W wyniku katastrofy śmierć poniosła cała 7-osobowa załoga. Wrak samolotu i szczątki bohaterskiej załogi odnalezione zostały przez węgierskich archeologów i historyków z Magyar Roncskutató Egyesület. Dzięki ich zaangażowaniu i pracy polegli żołnierze Wojska Polskiego mogli spocząć w dotychczas symbolicznych grobach. Dziś nawiązujemy do tej podniosłej chwili z ubiegłego roku, kiedy mogliśmy ich pożegnać i złożyć - po 69 latach - szczątki bohaterskiej załogi na wieczny odpoczynek na cmentarzu Solymár" - tymi słowami rozpoczęła się uroczysta ceremonia.

W tej nadzwyczaj podniosłej uroczystości udział wzięli przedstawiciele Ambasady RP w Budapeszcie z ambasadorem Romanem Kowalskim, który wygłosił okolicznościową mowę. W ceremonii uczestniczyli także: podsekretarz stanu w polskim Ministerstwie Obrony Narodowej Beata Oczkowicz, przedstawiciele władz lokalnych z burmistrzem Bácsbokod László Kovácsem, konsul honorowy RP w Segedynie Karol Biernacki, reprezentanci polskich i węgierskich sił zbrojnych, przedstawiciele Polonii węgierskiej z proboszczem Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech, ks. Karolem Kozłowskim SChr., a pomnik poświęcił biskup diecezji Szeged-Csanád, László Kiss-Rigó.

Następnie odbył się Apel Pamięci, który zgodnie z ceremoniałem Wojska Polskiego przeprowadził przedstawiciel kompanii reprezentacyjnej Wojska Polskiego major Sebastian Cichoń. W uroczystości uczestniczyła również asysta honorowa Wojska Węgierskiego.

To już trzeci taki pomnik odsłaniany na Węgrzech. Wcześniej powstały monumenty w Ruzsa i Szentes. Pomnik autorstwa węgierskiego artysty polskiego pochodzenia, Marka Brzóski, upamiętnia polską załogę samolotu brytyjskich Królewskich Sił Powietrznych (Royal Air Force; RAF).

(b.)

LENGYEL PILOTÁK EMLÉKMŰVE BÁCSBOKODON

A II. világháború idején a község közelében lezuhant lengyel pilóták emlékére avattak szobrot a Bács-Kiskun megyei Bácsbokod nagyközségben szeptember 19-én. Az ünnepségre gyönyörű időben került sor délután kettőkor, a Hősök terén.

A repülőt formázó szobor, mely a szegedi Marek Brzózka szobrászművész alkotása, hét lengyel pilótának állít emléket, akik az 1586. különleges feladatot teljesítő kötelékhez tartoztak, és az 1944-es varsói felkeléshez szállítottak segítséget. A gép 1944. augusztus 26-án, Bácsbokod környékén zuhant le. A hetven évvel ezelőtti tragédia áldozatainak 69 éven

át csak jelképes sírjaik voltak, négy évvel ezelőtt kerültek végső nyughelyükre a solymári katonai temetőben.

A leleplezésnél jelen volt Roman Kowalski magyarországi lengyel nagykövet, Beata Oczkowicz, a lengyel honvédelmi minisztérium miniszterhelyettese, Kiss-Rigó László szegedi-csanádi megyéspüspök, Karol Kozłowski atya a kőbányai lengyel plébániáról, Andrzej Kalinowski a Lengyel Köztársaság konzulja, Karol Biernacki szegedi lengyel tiszteletbeli konzul, valamint Kovács László, Bácsbokod polgármestere. Az eseményen részt vettek továbbá a lengyel és a magyar légierők képviselői, valamint a Magyar Roncskutató Egyesület tagjai, akik a roncsokat megtalálták.

Az ünnepség elején elhangzott a lengyel, majd a magyar himnusz. Kovács László polgármester ünnepi beszédében kiemelte, hogy a 70 évvel ezelőtti esemény bekerült Bácsbokod történetébe, a település múltjává vált, és hangsúlyozta ennek a múltnak a fontosságát. Megemlítette, hogy a képviselőtestület támogatta a tervet, és segítette a kutatást is.

Az őt követő Roman Kowalski arról beszélt, hogy Rúzsa és Szentes után ez a harmadik emlékmű Bácsbokodon, és más helységeken is egyre több a magyarországi lengyel emlékmű. Elmondta, hogy a mai esemény különösen fontos a második világháború kitörésének 75., valamint a varsói felkelés 70. évfordulója alkalmából. Szólt a kiemelkedő fontosságú magyar határnyitásról, amely lengyelek ezrei életét mentette meg, és 70 éve éppen egy nappal ezelőtt, 1944. szeptember 18-án történt. Az ilyen események fejezik ki a két nemzet egyedülálló kapcsolatát, ez az erős szál pedig független mindenféle politikai nézettől.

A felszólaló Beata Oczkowicz miniszterhelyettes a lengyel pilóták megpróbáltatásairól és a rájuk leselkedő veszélyekről beszélt. A pilóták olyan korban éltek, amikor az ember értékét többek között a hazaszeretet, a becsület határozta meg és fontos, hogy mindezt továbbadjuk gyermekeinknek.

A szobrot Roman Kowalski, Kovács László és Beata Oczkowicz közösen leplezték le, ezután Kiss-Rigó László megyéspüspök áldotta meg. Ezután a lengyel hagyományok szerinti névsorolvasás következett, melyet Sebastian Cichos őrnagy vezényelt le, majd ünnepélyes koszorúzás zárta a ceremóniát.

Ijjas Anna

Uroczystości w Vámosmikola

20 września z okazji 75. rocznicy polskiego uchodźstwa wojennego na Węgry w Vámos-mikola miejscowe władze oraz Dom Kultury i Dom Opieki Społecznej zorganizowały uroczystości wspomnieniowe - głównym organizatorem jest tradycyjnie pan Péter Kovács, a program zapewniają uczniowie tamtejszej szkoły wraz z mieszkańcami domu.

W 1989 roku Stowarzyszenie Bema, przy pomocy Ambasady Polskiej, na ścianie Domu Opieki Społecznej w Vámosmikola odsłoniło tablicę pamiątkową w miejscu, gdzie od 1939 roku funkcjonował obóz jeniecki, w którym internowani byli polscy żołnierze, w pierwszym rządzie żydowskiego pochodzenia. Motorem tego przedsięwzięcia był wówczas śp. Jurek Kochanowski.

Ze strony Ambasady Polskiej w uroczystości uczestniczył pan Michał Andrukoniś - Radca-Minister, Kierownik Wydziału, zastępca ambasadora, Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech reprezentowała Korinna Wesołowski - szef Komisji Finansów, a Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J.Bema na Węgrzech - delegacja z Eugeniuszem Korkiem, prezesem stowarzyszenia na czele. Obecni byli też przedstawiciele Stowarzyszenia rekonstrukcji historycznego Legionu Polskiego.

(b., fot. AW)

WSPOMNIENIE POLSKICH ŻOŁNIERZY W TAPIÓSZELE

Dnia 5 września br. Pan Andrzej Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie uczestniczył w uroczystości upamiętniającej pobyt polskich żołnierzy - uchodźców w miejscowości Tapiószele, gdzie złożył kwiaty pod tablicą pamiątkową. W uroczystości z udziałem burmistrza miejscowości, Pana Ferenca Kovácsa, upamiętniono 706 polskich żołnierzy, których w październiku 1939 roku zakwaterowano na terenie ówczesnej firmy „Szelektá”. Żołnierze przebywali w miejscowości w latach 1939 - 1941.

Uczczono też 25. rocznicę śmierci Józefa Czmyra, polskiego żołnierza, który pozostał w Tapiószele i zasłużył się w życiu kulturalnym miasteczka i okolicy.

(inf. amb. fot. AK)

KOSZORÚZÁS A GARIBALDI UTCÁBAN

Koszorúzásra került sor szeptember 17-én, Budapesten, az V. kerületi Garibaldi utcában. A 3-as szám alatt levő emléktáblát a lengyel menekültek Magyarországra érkezésének 75. évfordulója alkalmából többek között Roman Kowalski magyarországi lengyel nagykövet, dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke és Szentgyörgyvölgyi Péter V. kerületi alpolgármester koszorúzta meg.

Ebben a házban működött a magyarországi lengyel menekültek ügyével foglalkozó polgári bizottság, melyet a később koncentrációs táborba hurcolt Henryk Sławik irányított.

„A LEGSÖTÉTEBB IDŐKBEN IS LEHET BARÁTNAK MARADNI”

Szeptember 17-én a Bem József Kulturális Egyesület is az egykori lengyel menekültek befogadására emlékezett. Az egyesület a Nádor utcában „Henryk Sławik és dr. Antall József – az akkori idők hősei” címmel rendezett találkozót.

Roman Kowalski magyarországi lengyel nagykövet beszédében felidézte a háború történetét és a lengyel menekültek sorsát. Kiemelte 1939. szeptember 17-e fontosságát, amely nap a lengyelek számára nagy traumát jelentett. Beszélt a magyar segítségnyújtásról, valamint arról, hogy a magyarok sokat kockáztattak a lengyelekért. „A legsötétebb időkben is lehet barátoknak maradni” – fogalmazott.

Az eseményen felszólalt Héjj Klára, id. Antall József unokája, aki levelet olvasott fel arról, hogyan mentette meg a nagyapja életét Henryk Sławik.

Ijjas Anna

Dzień Pamięci Polsko- Węgierskiej w Püski

Z inicjatywy mieszkańców miejscowości Püski (województwo Győr-Moson-Sopron) oraz przewodniczącego Samorządu Narodowości Polskiej w Győr 27 września 2014 roku z okazji 75. rocznicy uchodźstwa polskiego na Węgry zorganizowano Dzień Pamięci Polsko- Węgierskiej. W miejscowości Püski i Kisbodok istniały dwa obozy dla internowanych: w Püski obóz cywilny, a w Kisbodok obóz wojskowy. Uroczystość z okazji 75. rocznicy uchodźstwa polskiego na Węgry zaangażowano mszą św., którą celebrował ojciec karmelita z Keszthely, Paweł Denisiewicz oraz proboszcz miejscowej parafii Lajos Szalai. Celebrować mszę św. ksiądz Paweł miał na sobie ornat, który w podziękowaniu za okazaną pomoc i wsparcie ofiarowali mieszkańcom Püski polscy uchodźcy. Uroczystość zaszczylił swoją obecnością między innymi: Andrzej Kalinowski, konsul Ambasady RP na Węgrzech, który pod krzyżem ustawionym w miejscu tzw. polskiego krzyża złożył wiązankę kwiatów. oraz dr István Nagy, sekretarz stanu w węgierskim Parlamencie. Na ścianie kościoła została odsłonięta i poświęcona tablica pamiątkowa z napisem: W latach 1939 do 1945 do tego kościoła chodzili się modlić polscy uchodźcy.

Na pobliskim cmentarzu poświęcono odnowiony krzyż, który w swoim czasie został wzniesiony przez Polaków, następnie złożono wieniec i kwiaty. W części artystycznej oprócz polonijnego chóru „Akord” z Győr wystąpiły chóry i zespoły taneczne z sąsiednich miejscowości.

(inf. SNP w Győr, fot. AK)

Odsłonięcie pomnika św. Jana Pawła II

W dniu 6 września br. podczas uroczystych obchodów 720 - lecia Opályi, połączonych z 37. rocznicą współpracy partnerskiej Dukli i Opályi, w których uczestniczyli Pan Andrzej Kalinowski, Konsul RP w Budapeszcie, Pan Miklós Erdélyi, burmistrz Opályi i Pan Marek Górak, burmistrz Dukli oraz mieszkańcy Opályi i delegacja z Polski, w centrum miejscowości odsłonięty został pomnik św. Jana Pawła II.

Od 5 września br. plac przy urzędzie burmistrza nosi imię św. Jana Pawła II.

Rozegrano m.in. tradycyjny w kontaktach obu miejscowości międzynarodowy mecz piłkarski, który tym razem wygrali gospodarze.

inf. amb. fot. AK

A lehetetlen ostromolták

Óbuda-Békásmegyer Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata október 17-én A lehetetlen ostromlója címmel irodalmi estet szervezett abból az alkalomból, hogy Kerényi Grácia költőt, műfordítót, esszéíró, polgárjogi harcost Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata posztumusz díszpolgárává fogadta. Az Óbudai Társaskörben megtartott estet Wesołowski Korinna Ó-BLNÖ elnökének köszöntője és Csisztay Gizella írónő bevezetője nyitotta meg. Az esten Trojan Tünde előadóművész felolvasásában darabok hangzottak el Kerényi Grácia saját műveiből, Szymborska-fordításából, valamint leveleiből. Az irodalmi estet zenei aláfestés is kísérte, melyet Szilasi Alex virtuóz zongorajátéka tett feledhetlenné. Az előadást jelenlétével megtisztelte a sok érdeklődő mellett Bús Balázs, Óbuda-Békásmegyer polgármestere és Roman Kowalski, Lengyelország magyarországi nagykövete is.

(WK)

PAMIĘCI GRÁCIJ KERÉNYI

Samorząd Narodowości Polskiej Óbuda-Békásmegyer (III dzielnica Budapesztu) w dniu 17 września w sali paradyj Óbudai Társaskör zorganizował wieczór poświęcony Grácii Kerényi, honorowej obywatelce Óbudy. Licznie przybyłych gości przywitała gospodyni wieczoru - przewodnicząca SNP III dzielnicy Korinna Wesołowski, wprowadzenia dokonała Gizella Csisztay, wybrane teksty Gracji Kerényi i przekłady wykonane przez pisarkę czytała Tünde Trojan, a wieczór polską i węgierską muzyką uświetnił znakomity węgierski pianista - wielki przyjaciel Polaków, Alex Szilasi. Spotkanie swą obecnością zaszczylił m.in. ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski wraz z małżonką oraz rzecznik narodowości polskiej w ZN Węgier, przewodnicząca OSP dr Halina Csúcs Lászlóné.

(b.)

Megemlékezés a budapesti Przemyśl-szobornál

2014. szeptember 17-én délután háromkor, katonai tiszteletadással került sor a Przemyśl-émlémű megkoszorúzására a Margit-hídnál. Először a magyar himnusz, majd a lengyel himnusz hangzott el. A felszólalók beszéltek a 1914. szeptember 17-én történetekről, a przemysli erőd küzdelméről, mely során sok magyar katona is elesett.

Illésfalvi Péter, a Honvédelmi Minisztériumi társadalmi kapcsolatok és háborús kegyeleti főosztályának főtanácsosa beszédében elmondta, hogy Przemyśl neve a dicsóséggel és a szenvedéssel forrott össze. Megemléktette, hogy száz évvel ezelőtt, 1914. szeptember 17-én indult meg az oroszok első ostroma a város ellen. Felidézte a lezajlott harcokat, kiemelve, hogy a védők több, mint a fele magyar katona volt. A beszédek után Gyóni Géza "Csak egy éjszakára küldjétek el őket" című versét olvasták fel.

Az ünnepi megemlékezés után a szobrot többek között a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség jelenlévő képviselői, valamint a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége és a Varsói Katonai Akadémián végzett magyar tisztek bajtársi egyesülete is megkoszorúzta. Roman Kowalski magyarországi lengyel nagykövet, Jan Kurdzialek ezredes, lengyel katonai attasé és dr. Csúcs Lászlóné, lengyel parlamenti szószóló, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke, valamint a II. kerületi önkormányzat képviselőjében Erneyi László szintén koszorúkat helyeztek el. A rendezvényt a Szózat zárta.

Ijjas Anna

Újabb „lengyel-magyar” könyv jelent meg

Újabb nagyszerű könyv jelent meg a lengyel-magyar kapcsolatokról, tovább gazdagítva a kiváló kötetek számát. Szeptember 30-án, délután került sor a könyvbemutatóra az ELTE BTK Történeti Intézetében, amelyet a Politikatörténeti Intézet és az ELTE Kelet-Európa Története Tanszék szervezett.

A Lengyel-magyar „két jó barát”. A magyar-lengyel kapcsolatok dokumentumai 1957-1987 c. kötet a Napvilág Kiadó gondozásában jelent meg. Az igencsak vaskos kötet Mitrovits Miklós, az MTA BTK TTI munkatársa tollából származik. Az alkotást Ripp Zoltán és Feitl István történészek mutatták be, majd a szerző is szólt néhány szót. Jelen volt

Gellériné Lázár Márta a Napvilág Kiadótól és számos érdeklődő.

A hiánypótló mű egy nagyon gondos válogatás, kiemelten jó forráskutatással mutatja be a lengyel-magyar kapcsolatokat történetét 1957 és 1987 között, amikor a legintenzívebbek voltak a magyar-lengyel kapcsolatok, de számos konfliktus is adódott, ezért van a „két jó barát” idézőjelben.

A szerző megköszönte a munkájához nyújtott segítséget, majd elárulta, hogy lesz a könyvnek lengyel nyelvű verziója is.

Ijjas Anna

Lengyel est Miskolcon

Barkó Tamás, leköszönő Miskolci Lengyel Önkormányzati képviselő, 2014. szeptember 26-án lengyel estet szervezett a Belvárosi Református Egyházközség Nyilas Misi Művelődési Házában.

Tamás három cikluson keresztül látott el lelkiismeretesen, társadalmi munkában képviselői feladatokat. Gyakran volt külön véleménye egyes kérdésekben, de ezzel, illetve szavazatával nem akadályozta a tervek, programok megvalósítását. Időközben nyugdíjba ment, sokat betegeskedett, ezért nem vállalta már az idei megmérettetést. Ezzel a tartalmas rendezvénnyel tett pontot a három ciklusban végzett képviselői munkájára.

A megjelentek köszöntése után a lengyel önkormányzat négy éves munkájából szemezgetett. A teljesség igénye nélkül igyekezett feleleveníteni a legfontosabb eseményeket, programokat. Ezek közül jó párat maga szervezett. Mivel szeret verseket írni, párat megosztott velünk.

A továbbiakban Bubenkó Gábor előbb Szádvárról, majd Derenkről vetített egy-egy kisfilmet, melyekhez a jobb érthetőség céljából rövid szóbeli kiegészítéseket fűzött. A szép felvételek és az izgalmas témák után sok kérdést tettek fel a jelenlévők. Többen jelentkeztek előzetesen az október 23-24-én, a Szádvárért Baráti Kör által megrendezésre kerülő Vármentő Napokra.

Ez után az idén a Magyarországi Lengyelekért Díjjal kitüntetett Polska Drenka Emőd-Istvánmajori népi együttes, majd a Múcsnyi Amatőr Gyermekek és Felnőtt Táncsoport lépett fel. Lengyel népdalokat, illetve táncokat adtak elő nagy sikerrel.

Köszönjük szépen, Tamás, a szép rendezvényt! További jó erőt, egészséget kívánunk, és majd gyere el a jövőben is a lengyel programokra!

Fekete Dénes

WSPÓLNA UCHWAŁA SENATU RP I ZN WĘGIER

24 września w godzinach przedpołudniowych w Senacie RP w Warszawie, a po południu tego samego dnia w Zgromadzeniu Narodowym Węgier w Budapeszcie przyjęto uchwałę podejmowaną z inicjatywy wicemarszałek Senatu Marii Pańczyk-Pozdziej, upamiętniającą 70. rocznicę śmierci Henryka Sławika oraz 40. rocznicę śmierci Józsefa Antalla seniora.

Senat RP i ZN Węgier oddały hołd tym dwóm bohaterom II wojny światowej z okazji obchodzonych w bieżącym roku rocznic ich śmierci, a także w związku z przypadającym w tym roku 75-leciem otwarcia, 18 września 1939 r., węgierskiej granicy przed ok. 140 tysiącami polskich uchodźców wojennych.

W uchwale m.in. czytamy: "Oddajemy cześć wybitnym przedstawicielom narodów polskiego i węgierskiego, którzy w latach 1939-1944 wspólnie zabiegali o pomoc dla polskich obywateli, chroniących się na Węgrzech przed podwójną agresją na ich kraj. Henryk Sławik oraz József Antall ocalili życie ponad pięciu tysiącom Żydów, a dzięki ich współpracy z polskimi strukturami wojskowymi kilkadziesiąt tysięcy oficerów i żołnierzy przedostało się do Aliantów". "Henryk Sławik i József Antall są symbolem bezinteresownej i otwartej przyjaźni narodu węgierskiego wobec Polski. Zarówno Senat RP jak i Zgromadzenie Narodowe Węgier pragnie, by to pełne poświęcenia braterstwo czasu wojny stało się wzorem dla Polski i Węgier także w

czasach pokoju" - głosi tekst uchwały, której przyjęcie zarówno w Polsce, jak i na Węgrzech spotkało się z gorącymi brawami.

W Polsce Węgry reprezentował wicemarszałek ZN, dr János Latorcai, a w Budapeszcie Polskę wicemarszałek Senatu RP, Maria Pańczyk-Pozdziej, która wygłosiła okolicznościowe przemówienie m.in. zaznaczając, iż na sali obrad ZN Węgier znajduje się piastowski orzeł, który "stoi na straży naszej wspólnej polsko-węgierskiej przyjaźni".

Wprowadzenia do ustawy podczas plenarnego posiedzenia ZN dokonała dr Halina Csúcs Lászlóné - rzecznik narodowości polskiej w węgierskim parlamencie, a było to jej pierwsze publiczne wystąpienie przed Wysoką Izbą ZN, w którym podkreśliła, iż "zwiększa rangę uchwały parlamentu fakt, że władza komunistyczna chciała zarówno Henryka Sławika, jak i Józsefa Antalla skazać na zapomnienie zarówno w Polsce, jak i na Węgrzech. Dlatego tak duże znaczenie ma to, iż uchwałę tekstem o jednakowo brzmiącej treści, w tym samym dniu, uchwała Węgierskie Zgromadzenie Narodowe i Senat Rzeczypospolitej".

W Budapeszcie w łóżach honorowych sali obrad obok pani marszałek Marii Pańczyk-Pozdziej zasiadł ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski, ambasador Izraela na Węgrzech Ilan Mor, licznie przybyli członkowie rodziny J. Antalla seniora, historycy - badacze naszych wspólnych dziejów, a także delegacja Polonii.

(b. fot. Z. Nyitrai)

WICEMARSZAŁEK SENATU RP W BUDAPESZCIE

23 września 2014, w przeddzień podjęcia przez Sejm RP i Zgromadzenie Narodowe Węgier Uchwały poświęconej pamięci Józsefa Antalla (seniora) i Henryka Sławika pani Maria Pańczyk-Pozdziej - wicemarszałek Senatu RP - złożyła wieniec na grobie J. Antalla na cmentarzu Farkasrét w Budapeszcie. Pani Marszałek towarzyszył ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier Halina Csúcs, obecni byli też przedstawiciele Polonii.

Tego samego dnia pani wicemarszałek spotkała się z działaczami polonijnymi na Węgrzech. Podczas rozmów poruszono wiele istotnych kwestii m. in. sytuację szkolnictwa polonijnego, potrzebę wspierania inicjatyw młodego pokolenia Polonii węgierskiej, kwestię mediów polonijnych na Węgrzech oraz planowanych inicjatyw, mających na celu rozwijanie współpracy między Ambasadą w Budapeszcie a środowiskami polonijnymi.

(b. fot. Z. Nyitrai)

Lengyel Keresztény Kulturális Napok

2014. szeptember 21-én megkezdődtek a Lengyel Keresztény Kulturális Napok a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete és a Lengyel Perszonális Plébánia szervezésében.

Az egy héten keresztül tartó programsorozat ünnepi nyitómisével kezdődött a kőbányai Lengyel Templomban vasárnap fél 11-kor. A szertartást dr. Józef Nowobilski atya, a krakkói Egyházmegyei Múzeum igazgatója mutatta be.

Ezt követően a résztvevők a szomszédos Lengyel Házba mentek, ahol délben kezdődött a II. János Pál pápáról szóló kiállítás megnyitója. A kiállítás Gabriel Turowski professzor egyedi fotógyűjteményét mutatja be II. János Pál pápa életéről, de megtalálhatók az erről szóló könyvek is. A terem megtelt. Jelen volt Karol Kozłowski atya is a kőbányai Lengyel Plébániáról.

A fotók többségét Wojciech Kucza, Gabriel Turowski és Piotr Jantos készítette. A pápa életének egy-egy olyan pillanatát mutatják be, amelyek ritkán kerültek a nagyközönség elé. Kirándulásait a 60-as években a Beszkidekben, sátorláborban celebrált miséit, és a külföldi útjait – többek között Japánba, Alaszkába, Afrikában.

Ijjas Anna

Filmvetítés és vita Grzegorz Górny rendezővel

Szép számmal gyűltek össze érdeklődők a kőbányai Lengyel Házban szeptember 25-én, a délután ötkor kezdődő filmbemutatóra. Az esemény a Lengyel Keresztény Kulturális Napok keretében zajlott. A meghívott vendég, Grzegorz Górny újságíró filmjéből vetítettek részleteket.

Grzegorz Górny újságíró, rendező, producer, a Fronda újság szerkesztője, a Lengyel Televízió programvezetője 2004-ben rendezte a "Halál kívánságra" című dokumentumfilmjét az eutanáziáról. 2011-ben a Magyar Köztársasági Erdemrend lovagkeresztjét vehette át a magyar-lengyel kapcsolatok erősítéséért. Górny bemutatta "Bűntények és az orvostudomány" című könyvét, majd az elgondolkodtató és megrázó film részletei következtek. Megszóllaltak holland orvosok, papok, az eutanáziában érintett rokonok. Lehet-e a beteg tudtán kívül és beleegyezése nélkül eutanáziát elkövetni? A vetítés után élénk vita bontakozott ki, Górny pedig részletesen válaszolt a feltett kérdésekre. A film zenéjét egyébként a kiváló Michał Lorenz szerezte.

Ijjas Anna

XX Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej

W dniach od 21 do 28 września odbyły się jak co roku Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej. Rok ten był szczególny, gdyż w kwietniu przeżywaliśmy kanonizację wielkiego Polaka, Papieża Jana Pawła II, dlatego jako motto obraliśmy jego słowa: „Mężczyzną i niewiastą stworzył ich”, a patronat honorowy objął Arcybiskup Metropolita Krakowski kard. Stanisław Dziwisz. Po inauguracyjnej Mszy św. pod przewodnictwem ks. dr. Józefa Nowobilskiego, dyr. Muzeum Archidiecezjalnego w Krakowie i koncercie Raciborskiej Orkiestry w Domu Polskim dokonano otwarcia wystawy fotograficznej „Ksiądz, biskup, kardynał, papież – Kardynał Wojtyła – Jan Paweł II”. Wystawę otworzył prof. Gabriel Turowski, który osobiście towarzyszył Papieżowi w wielu podróżach, należał do grona studentów, z którymi jako młody ksiądz podróżował przyszły papież. W swoim wystąpieniu mówił on o roli Opatrzności Bożej w życiu Papieża. Zwrócił uwagę na szczególny znak Bożego działania w chwili zamachu na życie Ojca św. w dniu 13 maja 1981r. - w rocznicę objawień fatimskich, a także wspominał o kontynuowaniu przesłania św. Siostry Faustyny o Miłosierdziu Bożym. Natomiast odchodzenie do Domu Ojca, czyli ostatnie chwile życia Papieża to, jak powiedział: „nienapisana ostatnia Encyklika Ojca św., skierowana do wierzących i niewierzących, mówiąca o świętości naszego życia”.

W środę 24 września miało miejsce spotkanie polskich księży i sióstr zakonnych pracujących na Węgrzech. To wielka okazja do wymiany doświadczeń, informacji i prawdziwego, braterskiego spotkania, które zakończono przy tradycyjnych polskich pierogach.

Dzień później odbyło się autorskie spotkanie z dziennikarzem, reżyserem Grzegorzem Górnym, który w 2011 roku został laureatem Rycerskiego Krzyża Zasług Republiki Węgier, nadanym przez prezydenta Węgier. Jak co roku, jeden z programów Dni Kultury Chrześcijańskiej poświęcony jest problemom człowieka współczesnego. W

wieczorze autorskim obejrzelismy film „Śmierć na życzenie” oraz odbyła się promocja książki „Zbrodnia i medycyna”. Film poruszał temat dozwolonej prawnie eutanazji w Holandii, gdzie już w 1990 r. aż 20 procent wszystkich przypadków zgonów nastąpiło poprzez eutanazję. To właśnie Papież Jan Paweł II zaniepokojony sytuacją na świecie powiedział, że tym, co najbardziej zagraża światu, to „cywilizacja śmierci”, która jest zaprzeczeniem „cywilizacji miłości” i we współczesnym świecie przybiera ona różne oblicza. Spotkanie autorskie uświetniła piosenkarka Angelika Górny śpiewając dawny hymn do Maryji.

W sobotę 27 września odbyła się Gala z okazji XX DPKCh. W pierwszej części wystąpił zespół „Das Kleine Vien Trio”, a następnie obejrzelismy naszą operę narodową pt. „Halka” Stanisława Moniuszki w wykonaniu artystów scen wiedeńskich i polskich ze stowarzyszenia kulturalnego „Passion Artists” w reżyserii Sabiny Zapiór, grającej rolę tytułową. Był to wieczór pełen wrażeń, na którym zaszczycił nas swoją obecnością Ambasador RP pan Roman Kowalski z małżonką, András Bertalan Székely z węgierskiego Ministerstwa Zasobów Ludzkich z małżonką, oraz przedstawiciele Polonii z Belgii, Niemiec, Szwecji, Polski, Włoch z programu europejskiego „Mitek”. Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej zakończyliśmy uroczystą Mszą św. pod przewodnictwem Przełożonego Generalnego Tch ks. Ryszarda Głowackiego z udziałem chóru św. Kingi i zespołu „Kleksiki”.

Pragnę podziękować wszystkim w imieniu organizatorów Stowarzyszenia św. Wojciecha oraz Polskiej Parafii Personalnej, dzięki pomocy których mogliśmy przeżyć tak wspaniałe dni, jak również naszym sponsorom: Węgierskiemu Ministerstwu Zasobów Ludzkich, Komisji Europejskiej w ramach Programu - uczenie się przez całe życie, polskiemu Ministerstwu Spraw Zagranicznych i Ambasadzie RP w Budapeszcie, Ogólnokrajowemu Samorządowi Polskiemu oraz Samorządowi XVI dz. Budapesztu. Zapraszamy za rok!

Monika Sagun Molnár, fot. B. Pál

Obradował OSP

27 września, na ostatnim plenarnym posiedzeniu w kończącej się właśnie kadencji, zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech. Zebranie było prawomocne - obecnych było 13 radnych, którzy m.in. wysłuchali sprawozdania dot. gospodarki tego samorządu w pierwszym półroczu br., a także sprawozdania dot. realizacji uchwał i postanowień OSP podjętych w II kwartale tego roku, wysłuchano informacji dot. przebiegu i realizacji dwóch ważnych uroczystości, tzn. święta węgierskiej Polonii, Dnia św. Władysława, które w tym roku obchodziliśmy w Miskolcu i odpustu w Derenku, który zwyczajowo odbył się w lipcu. Ponadto radni samorządu przedyskutowali przygotowania dot. zbliżających się wyborów samorządowych. Na wniosek komisji kultury, radni postanowili, że do tegorocznej nagrody narodowościowej nominują panią Marię Broś, a do nagrody Pro Cultura Minoritatum Hungariae dr. Konrada Sutarskiego. Na zakończenie posiedzenia członkowie samorządu podziękowali sobie wzajemnie za współpracę we właśnie mijającej kadencji.

(b. fot. Z. Nyitrai)

Ülésezett az OLÖ

Szeptember 27-én a választási ciklus utolsó testületi ülésére ült össze a magyarországi Országos Lengyel Önkormányzat. Az ülés határozatképes volt. 13 képviselő jelent meg, akik többek között a testület első féléves gazdálkodásáról szóló beszámolót, továbbá az idei II. negyedéves önkormányzati döntések és határozatok végrehajtásáról szóló beszámolót hallgatták meg. Tájékoztatást kaptak két fontos ünnepnap – a magyarországi polónia Szent László-napi ünnepe (amelynek a helyszíne idén Miskolc volt) és a szokásos júliusi derenki búcsú – lefolyásáról és kivitelezéséről. Ezenkívül a képviselők megvitatták a közelgő önkormányzati választásokra való készülődést. A Kulturális Bizottság javaslatára a képviselők elfogadták, hogy az idei nemzetiségi díjra Maria Broś jelöltek, a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjra pedig dr. Konrad Sutarskit. Végül a képviselők kölcsönösen megköszönték egymásnak az együttműködést az éppen véget érő választási ciklusban.

(b. fot. ZN)

AZ ORSZÁGOS LENGYEL ÖNKORMÁNYZAT „ÉVADZÁRÓ” KÖZGYŰLÉSE

Az OLÖ jelenlegi testülete 2014. október 12-én befejezi munkáját. A képviselők sok feladatot elvégeztek, de természetesen maradt még bőven tennivaló az „utódokra” is. A szeptemberi közgyűlésen a 21 képviselőből 13-an voltak jelen – a határozatképesség biztosítása mindig is komoly gondot jelentett. Nehéz úgy választani időpontot, hogy mindenkinek alkalmas legyen, a választási időszakban pedig ez érthetően még nehezebb.

A közgyűlésen gazdasági, pénzügyi, beruházási, választási beszámoló hangzott el, sőt, a tevékenység rövid összegzése is. Elfogadtak határozatokat a működéssel kapcsolatban, meghatározták a 2015. évi költségvetés alapszámain, illetve kiválasztottak jelölteket a Nemzetiségekért Díjra – Bros Mariát és a Pro Cultura díjra – dr. Sutarski Konradot.

Az igazán érdekes azonban a közgyűlés hangulata volt. Az első szakasz a megszokottnak tekinthető beszámoló-kérdések-kritikák tengelyen mozgott, többször személyes vitákká alakulva. Aztán eljött az első köszönetnyilvánítás ideje is a – a derenki szótár ügyének önzetlen támogatását Poros Andrásné Jolika

köszönte meg Bárcziné Sowa Halinának –, és a képviselők ráébredtek, hogy lassan el is köszönnek egymástól ezen a délelőttön.

Ettől kezdve egymást követték a köszönő szavak, elismerték a képviselők munkáját a lengyel kultúra ápolása vagy a rendezvények szervezése területén. Még az örök kritikus Pál Károly is kérte, hogy leginkább úgy tekintsék hozzászólásait, hogy azokban a jobbítás szándéka tükröződik részéről. Fullár Gyula is hangsúlyozta, hogy nagyon szeretett itt dolgozni a Pénzügyi Bizottság tagjaként, időnkénti éles kérdéseit a lengyelség iránt érzett felelősség mozgatta.

Dr. Csúcs Lászlóné mindenki munkáját megköszönte, és elmondta, hogy ő a jövőben a nemzetiségi szószóló posztjáról igyekszik minden eszközzel segíteni a magyarországi lengyelség ügyét, és sok sikert kívánt az új közgyűlésnek.

A közgyűlést közös fotó elkészítése zárta, majd a jelenlevők kettésével, hármasával ültek le beszélgetni, hol a közelmúltról, hol a közeli jövőről. De a legfontosabb, hogy baráti hangulatban zárták le az elmúlt – nagyon fontos és hasznos eredményeket felmutató – időszakot.

Lapis Balázs, szerk.

Katyni-kiállítás nyílt a Magyar Országgyűlés Képviselőházában

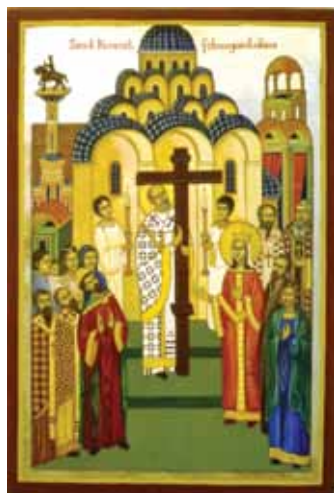
Katynról nyílt kiállítás Budapesten, a Magyar Országgyűlés Képviselőházában szeptember 24-én. A Katyn – tömeggyilkosság, politika, erkölcs elnevezésű rendezvényt a budapesti Lengyel Nagykövetség kezdeményezte, a megnyitóbeszédet pedig dr. Kövér László mondta el.

Az Országgyűlés elnöke így fogalmazott: „Katyn nemcsak a barbár népirtás, hanem a politikai cinizmus és a politikai cinkosság egyik történelmi mementója is, hiszen az európai történelemben példátlan módon két, látszólag ellentétes ideológiájú diktatúra, a náciizmus és a kommunizmus közösen lerohanta Lengyelországot és ezt a nyugati világ tétlenül nézte.” Szót ejtett Katyn magyar vonatkozásairól, Korompay Emanuelról és Kuehnel Oszkár Rudolfról, akik magyar áldozatok voltak, valamint Orsós Lajos professzorról, aki pedig a tömegsírok feltárásánál működött közre. Kiemelte, hogy Budapest az első főváros Közép-Európában, ahol a katyni, avagy katyni vérengzés emlékére emlékparkot hoztak létre, valamint 2007-től Magyarország minden évben megemlékezik róla. Hozzátette, hogy a mai napon a magyar és a lengyel parlament határozatot fogad el a lengyel menekültek befogadásában, a Magyarországon menedéket talált lengyelek segítségével kulcsszerepet játszó idősebb Antall József halálának 40., és Henryk Sławik mártírhalálának 70. évfordulója emlékére. Az őt követő Maria Pańczyk-Pozdziej, a lengyel szenátus alelnöke beszédében kiemelte, hogy hálásak a magyaroknak, amiért megemlékeznek Katynról, a kiállítás pedig azt üzeni a világnak: „soha többet nem akarnak ilyen háborút, ilyen rosszat átélni, megélni, túlélni.” A lengyelek számára Katyn mementót jelent, hiszen erről tilos volt beszélni a háború után, pedig anyák, gyermekek, feleségek tízezrei maradtak magukra.

Az eseményen jelen volt Roman Kowalski magyarországi lengyel nagykövet, dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke is, számos érdeklődő, többek között a magyarországi lengyelség képviselői.

Ijjas Anna

POLSKO-NIEMIECKA WYSTAWA

27 września w sali wystawiennej Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie odbyło się otwarcie polsko-niemieckiej wystawy, na której prezentowane były prace członków Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech oraz malarstwo twórców pochodzenia niemieckiego. Gościem wernisażu, oprócz przedstawicieli obu narodowości, były władze X dzielnicy Budapesztu z jej burmistrzem, panem Róbertem Kováccsem na czele. Funkcję gospodarza pełnił dyrektor Muzeum i Archiwum WP József Virágh, a wernisaż występem wzbogacił polski Chór Parafialny św. Kingi z Budapesztu.

(b.)

Katyn - Zbrodnia - Polityka - Moralność

24 września w Domu Poselskim w Budapeszcie otwarta została wystawa poświęcona Katyniowi, pochodząca ze zbiorów ROPWiM w Warszawie. W uroczystości otwarcia uczestniczył marszałek ZN Węgier pan László Kövér, wicemarszałek Senatu RP pani Maria Pańczyk-Pozdziej, Ambasador RP na Węgrzech pan Roman Kowalski, Rzecznik Narodowości Polskiej w ZN Węgier, pani Halina Csúcs. Obecni byli przedstawiciele węgierskiego Parlamentu, Ambasady Polskiej w Budapeszcie, tutejszej Polonii.

(b.fot.K.Barsi)

Esztergom - Gniezno - 20 lat partnerskiej współpracy

W dniach 26-28 września w Esztergomie przy współudziale tamtejszego Samorządu Polskiego odbyły się uroczystości związane z ratyfikacją układu miast partnerskich Esztergomu z polskim Gnieznem i fińskim Espoo. Umowa o partnerskiej współpracy tych miast podpisana została 20 lat temu. W uroczystościach uczestniczył m.in. ambasador RP na Węgrzech Roman Kowalski, który z ręk burmistrzyny Esztergomu Évy Tétényi (na zdjęciu) odebrał dyplom honorowego obywatela tego miasta.

Obecni byli goście z Gniezna z jego prezydentem Jackiem Kowalskim. W bogatym programie obchodów znalazły się zawody rugby, w których zwyciężyła drużyna z Gniezna.

(b. fot. A.Mudrák)

Kiállítás nyílt Veszprémben a Szolidaritásról

A Szolidaritás témájú kiállítás megnyitója október 1-jén zajlott Veszprémben. A veszprémi Hangvilla második emeletén szép számmal gyűltek össze érdeklődők és a veszprémi lengyel közösség tagjai. Az elsőként felszólaló Brányi Mária, Veszprém város alpolgármestere beszélt az akkori Lengyelországban uralkodó kommunista állapotokról, „a szabadság égető szükségében született meg a Szolidaritás” – fogalmazott. Megemlítette, hogy ez a mozgalom a szabadság és függetlenség szimbóluma, példát és hitet adott magyaroknak és lengyeleknek egyaránt, és meghatározó tényezője a lengyelek életének. „A kiállítás megnyitóján minden szabadságszerető lengyelre emlékezünk.” – tette hozzá az alpolgármester asszony. Kövesdi Hanna, a veszprémi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat vezetője röviden bemutatta a kiállítás és a Szolidaritás történetét.

Halmay György képviselő, a kiállítás védnöke egy Popiełuszko-idézzel kezdte beszédét: „A Szolidaritás azért ejtette ámulatba a világot, mert nem erőszakkal harcolt, hanem térden állva, rózsafüzérrel a kezében.” Bevezetőjében végigvette a XX. századi lengyel történelem nagy eseményeit: a varsói felkelést, az 1956-os poznaíni felkelést, a hetvenes évek tüntetéseit, majd az 1980-as évek gdański megmozdulásait, Lech Wałęsa 1983-as Nobel-békedíját, egészen az első szabad lengyelországi választásokig. Kitért arra is, hogy idén júliusban Ferenc pápa a Szolidaritás védőszentjévé avatta Jerzy Popiełuszko atyát. „A lengyel Szolidaritás a közösségért, a szovjet birodalom ellen harcolt” – mondta Halmay György, majd egy Csoóri Sándor-idézzel zárta beszédét: „...tűrni a tűrhetetlent, a legvadabb reményért sorba állva.”

A kiállítás megnyitóján közreműködtek Antal Alexa és Horváth Eszter, a Dohnányi Ernő Zeneművészeti Szakközépiskola növendékei.

Ijjas Anna

Jednym głosem

Dnia 27 września br. członkowie chóru im. Chopina z Békéscsaby wzięli udział w IX Edycji Festiwalu Pieśni Chóralnej „O kaganek Gwarków”. Festiwal został zorganizowany w partnerskim mieście Békéscsaby – Tarnowskich Górach przez Urząd Miasta. Współorganizatorami byli też: Tarnogórskie Centrum Kultury, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, Okręg Tarnogórski Śląskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Festiwal rozpoczął się na Rynku Tarnogórskim, na którym zebrali się uczestnicy Festiwalu. Po uroczystym otwarciu i

wspólnym odśpiewaniu „Dzieweczko ze Śląska”, przy współudziale orkiestry dętej, pomaszzerowaliśmy do Tarnogórskiego Centrum Kultury, gdzie laureat poprzedniej edycji - Chór Mieszany „Canzona” rozpoczął swój występ. Następnie rozpoczęły się przesłuchania konkursowe, w których wzięły udział chóry śląskie i nasz chór z Békéscsaby. Poziom występujących chórów był wysoki, a sala wypełniona była po brzegi. Tegorocznym laureatem Festiwalu został chór „Halka” z Kozłowej Góry, który wystąpił w przepięknych strojach śląskich. Nasz chór został wyróżniony za odśpiewanie ludowej piosenki węgierskiej „Régi táncdal”, za którą otrzymał gromkie oklaski.

W niedzielę następnego dnia służyliśmy do Mszy świętej w kościółku katolickim w dzielnicy Opatowice. Po mszy daliśmy krótki koncert. Podczas całego pobytu dopisywały wszystkim humory i czuliśmy się bardzo dobrze, ponieważ byliśmy otoczeni gronem przyjaciół i znajomych, których nam w Tarnowskich Górach nie brakuje.

Patronat honorowy nad Festiwalem objął Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry – Arkadiusz Czech, który zapewnił dla chóru Chopina noclegi i wyżywienie oraz w czasie wolnym wstęp do Aqua Parku. Serdecznie dziękujemy!

Dziękujemy również Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Budapeszcie za pomoc w dofinansowaniu podróży do Tarnowskich Gór!

W przyszłym roku będziemy mogli zrewanżować się Tarnowskim Górcom, zapraszając na Festiwal Sándora Erkelą w Békéscsabie jeden z chórów tarnogórskich.

Wspólne występy i wyjazdy do Polski, oraz przyjmowanie gości z Polski, aktywizuje i mobilizuje środowiska polonijne oraz wzmacnia więzi i kontakty z krajem rodzinnym.

Małgorzata Leszko

BIALKAI ÚT

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Lengyel Önkormányzat szervezésében 2014. október 3-a és 5-e között 50 fővel a Derenki leszármazottak és a települési lengyel önkormányzatok képviselői látogatást tettek Bialka Tatrznańskán, az Óházában, ahonnan elődeik a XVIII. században Derenkre érkeztek. Csoportunkat elkísérte Varga Bertalan emődi plébános úr is, aki egész úton erősítette hitünket, illetve, mivel többször járt már ezen a vidéken, hasznos tudnivalókat közölt velünk.

Péntek délután II. János Pál pápa szépen felújított szülőházát néztük meg Wadowicében. A múzeum olyan népszerű, hogy a bejutáshoz hónapokkal előtte kell már regisztrálni. Úgy vélem, hogy a kiállításon még jobban megismerhetjük a pápa életét, tevékenységét és emberszeretetét.

Másnap egy kis bevásárlóturizmus keretében szétnéztünk a Nowy Targ-i piacon, amely hosszú évek óta népszerű nemcsak a közeli szlovák, de a magyar kirándulók körében is. Délután Inwaldon a Miniatur világ nevezetű parkot tekintettük meg, ahol

földrészünk nevezetesebb épületeinek makettjeit csodálhattuk meg.

Este szálláshelyünk éttermében a helyi önkormányzat és a plébánia vezetőit, valamint azon segítők fogadtak, akiknek elévülhetetlen érdemei vannak a Derenki Gurál szótár ez év nyári kiadásában. Az ő munkájukat Poros Andrásné megyei elnök köszönte meg. Elmondta, hogy mint a Megyei Lengyel Önkormányzat, illetve a Derenk Szövetség elnöke, ez volt az utolsó útja, mert kora és betegségei következtében nem tudja már ellátni az ezzel járó teendőket. Megköszönte a jelenlévőknek a munkájához nyújtott segítséget és bízik benne, hogy lesz folytatása a kapcsolatoknak. Az est további része baráti beszélgetéssel, gurál zenével és tánccal tel.

Vasárnap délelőtt a helyi templomban kétnyelvű szentmisén, majd körmeneten vettünk részt. A szertartásban szerepet kapott Berci atya is. Délután elbúcsúztunk lengyel barátainktól, majd hazautaztunk. Felejthetetlenül szép három napot töltöttünk Lengyelországban!

Fekete Dénes

KAKUCS - RENDEZVÉNY A LENGYEL-MAGYAR BARÁTSÁGÉRT

2014. szeptember 6-án 17 órától szentmisét celebrált Pető Gábor atya a lengyel-magyar hősökért. Ezt követte egy zenés kivonulás a lengyel-magyar emléktáblához, a Liebner-emlékoszlaphoz, ahol az ünnepség koszorúzásokkal folytatódott. Ezután röviden megemlékeztünk a 48-49-es szabadságharc leveréséről, Katiny áldozatairól, közös történelmi múltunkról. A rendezvény hangulatáról a helyi népdalkör és énekar gondoskodott.

(inf. BK)

KAKUCS - W IMIĘ POLSKO- -WĘGERSKIEJ PRZYJAŹNI

W Kakucs 6 października mszą świętą celebrowaną przez ks. Gábora Pető rozpoczęła się uroczystość upamiętniająca polskich i węgierskich bohaterów. Złożono kwiaty przy tablicy pamiątkowej, wysłuchano okolicznościowego wykładu dyrektora Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Józsefa Virágha, m.in. wspomniano bohaterów czasów Wiosny Ludów, ofiary Katynia. Całości asystował miejscowy chór. Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech reprezentowała jego przewodnicząca dr Halina Csúcs Lászlóné, rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier.

(inf. BK)

POLSKIE ŚWIĘTO NA WĘGERSKIEJ POLANIE

Piękna leśna polana Anna Rét na Normafa, a na niej w blasku pałacego się ogniska bawiące się dzieci i ich rozmawiający rodzice. W takiej atmosferze rodzice i dzieci z przedszkola działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalnym im. J. Bema w Budapeszcie spędzili letnią sobotę 21 września. Dzień, będący pożegnaniem lata, nazwano świętem pieczonego ziemniaka. Dzieci mogły podpatrzeć, jak rozpała się ognisko zgodnie z harcerską tradycją i zapoznać się z obyczajami towarzyszącymi spotkaniem przy ognisku. Zorganizowana impreza okazała się prawdziwym „strzałem w dziesiątkę”. Dzieci poczuły swobodę i zapach lasu, a ich opiekunowie mogli zrelaksować się na łonie przyrody.

Całe spotkanie rozpoczęło się od uporządkowania przez panie przedszkolanki i ich podopiecznych paleniska. Ojcowie dzieci rozpalili ogień. Następnie wszyscy piekli kielbaski, chleb, ser i ziemniaki. W imprezie między innymi brały udział dzieci zaczynające swoją przygodę z polskim przedszkolem. Zostały one powitane przez starszych przedszkolaków i szybko znalazły swoje miejsce w grupie. Po ubiegłorocznym, równie udanym, święcie pieczonego ziemniaka zapisało się ono w tradycji przedszkolnych imprez.

Magdalena Szast

Magyar emlékek nyomában

Magyar emlékek nyomában címmel négy-napos délkelet-lengyelországi autóbusszos kirándulást szervezett Óbuda-Békásmegyer Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata. Szeptember 25-e és 28-a között a kirándulók csoportja felkereste egyebek mellett az ószandeci Szt. Kinga-emlékhelyet, a limanovai csata magyar áldozatainak temetőjét, a bochniai sóbányát, a dębnoi Wesselényi-várkastélyt, valamint Przemysł városát és néhány erődjét.

(inf. Máté Endre, fot. Bíróné Hasznos H.)

Śladami węgierskich pamiątek

SNP III dzielnicy Budapesztu - Óbuda-Békásmegyer, w dniach 25-28 września zorganizował wycieczkę śladami węgierskich pamiątek w Polsce. Między innymi zwiedzano Stary Sącz, Limanów, Bochnię, Dębno i Przemysł.

(inf. Máté Endre, fot. H. Bíróné Hasznos)

80. urodziny Konrada Sutarskiego

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii przy współudziale Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, Związku Pisarzy Węgierskich oraz Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech zorganizowało otwarcie retrospektywnej wystawy pt. "Jestem badaczem uludy..." Konrada Sutarskiego połączonej z autorskim spotkaniem literackim z okazji wydania w bieżącym roku nowych książek i 80. rocznicy urodzin pisarza i działacza polonijnego. Spotkanie odbyło się 11 września w siedzibie Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii. Otwarcia wystawy dokonał Roman Kowalski - ambasador Rzeczypospolitej Polskiej na Węgrzech, list Miklósa Soltésza - sekretarza stanu ds. wyznaniowych, narodowościowych i społecznych kontaktów cywilnych odczytał dr András Bertalan Székely. Ponadto głos zabrała dr Halina Csúcs Lászlóné, przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego, rzecznik Narodowości Polskiej w Parlamencie Węgier oraz János Szentmártoni prezes Związku Pisarzy Węgierskich. Utwory literackie czytali: po węgiersku: Zoltán Újváry, aktor Teatru Narodowego w Budapeszcie, a po polsku sam Jubilat. Spotkanie, na które przybyli licznie przyjaciele, znajomi Konrada Sutarskiego, a także przedstawiciele tu. Polonii, prowadził József Virágh, dyrektor Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii, który w katalogu towarzyszącemu wystawie napisał m.in. takie oto słowa: "Węgrzy nazywają go naszym Pola-

kiem i zapraszają do udziału w pracach swoich najświetniejszych krajowych kuźnic duchowych (Rada Stu). Nikt nie wierzy, że liczy on już osiemdziesiąt lat, wszak jego plany i pomysły wybiegają nadal na odległość następnych lat pięćdziesięciu. A jest i człowiek, który stara się wypełnić w muzeum miejsce opróżnione po Konradzie Sutarskim, zadanie to stanowi dlań zaszczyt, ale jest i przerażająco trudne. Niech Bóg ma Cię w swojej opiece, Konradzie!". Wystawa "Jestem badaczem uludy..." czynna była w Muzeum WP (Bp. X dzielnica, ul. Állomás 10) do 26 września.

(b. fot. b.)

Konrad Sutarski 80 éves

Alig maradt szabad szék szeptember 11-én, délután 5 órakor, amikor megnyílt a Konrad Sutarski 80. születésnapja alkalmából rendezett kiállítás – A káprázat kutatója vagyok... címmel, Kőbányán, a Magyarországi Lengyelség Múzeum és Levéltárában.

Konrad Sutarski életrajza igen sokszínű: író, költő, műfordító, a mezőgazdasági tudományok doktora, gépészmérnök, magyarországi lengyel diplomata, számos kötet szerzője. A szeptember 26-ig nyitva tartó kiállításon a látogatók bepillantást nyerhetnek a Poznańban született, ám 1965-től hazánkban élő költő életébe. Régi családi fotók, kézzel írt, megsárgult levelek, amelyeket Sutarski gyermekkorában címzett Katinyba hurcolt édesapjának, amelyeket az soha nem kapott meg; a költő mezőgazdasági témájú cikkei; fényképek, verseskötetek, díjak, emléktárgyak – Sutarski 80. évének egy-egy jelentős pillanata.

Az Országos Lengyel Önkormányzat, a Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára, a Lengyel Művészek Fóruma és a Magyar Írószövetség közösen szervezték az eseményt. Roman Kowalski lengyel nagykövet nyitotta meg a kiállítást. Soltész Miklós köszöntőlevelét Székely András Bertalan olvasta fel, a köszöntők sorához csatlakozott dr. Csúcs Lászlóné, az Országos Lengyel Önkormányzat elnökhelyettese és Szentmártoni János, aki a Magyar Írószövetséget képviselte. A terem tele volt régi barátokkal, ismerősökkel, íróársakkal, jelen volt Sutarski felesége is.

A megnyitó keretében az ünnepelt három frissen megjelent kötetét is bemutatta, néhány versét lengyelül, Újváry Zoltán, a Nemzeti Színház színésze pedig magyarul olvasta fel.

Ljjas Anna

Wystawa prac artystów polonijnych w Szolnoku

Wśród licznej Polonii Węgierskiej jest wielu artystów, ludzi kultury i sztuki. Wszyscy poprzez wielokrotne prezentacje, publikacje swojej twórczości przyczyniają się do rozpowszechniania polskich wartości narodowych na Węgrzech. Twórczość naszych artystów, zrzeszonych w Forum Twórców Polonijnych, jest mało znana Polonii szolnockiej, a jeszcze mniej mieszkańcom miasta Szolnok. Dzięki dobrej współpracy Samorządu Narodowości Polskiej w Szolnoku z Muzeum i Archiwum Polskim w Budapeszcie, a także z Muzeum im. Jánosa Damjanicha doszło do zorganizowania wystawy prac artystów Polonijnych. Spełniło się nasze marzenie!

„Etiuda polska” to tytuł wystawy otwartej w dniu 12 września 2014 r. w Muzeum im. Jánosa Damjanicha w Szolnoku. Zgromadzonych gości powitali Zsolt Bátori, wiceprzewodniczący Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, dr László Horváth, dyrektor Muzeum im. Jánosa Damjanicha, a także burmistrz miasta Szolnok, Ferenc Szalay. Uroczystego otwarcia dokonał Roman Kowalski, Nadzwyczajny i Pełnomocny Ambasador Rzeczypospolitej

Polskiej w Budapeszcie, który obok uznania dla artystów podkreślił, iż miesiąc wrzesień jest szczególnie ważny w życiu Polaków, ze względu na rocznicę wybuchu II wojny światowej, a także pamięć o uchodźcach polskich, którzy znaleźli wówczas schronienie na Węgrzech, znaleźli tu przyjaciół, pracę, założyli rodziny, a ich potomkowie należą właśnie do obecnej Polonii.

Wielu artystów wzięło udział w cieszącym się ogromnym zainteresowaniem otwarciu. Zainteresowani byli również przybyli na Festiwal Gulaszu przedstawiciele delegacji z Bielska-Białej, Estonii, Reutlingen i Baia Mare.

Marta Trojan, historyk sztuki, kurator wystawy poprzez umiejętny wybór wskazała na spójność polskich i węgierskich wartości, polskiej mentalności w węgierskiej rzeczywistości. Malarstwo, grafika, ceramika, karykatury, tkaniny unikatowe, przeróżność tematów, interesujące rozwiązania kompozycyjne i kolorystyczne przyciągają widza, zmuszając do dłuższych przemyśleń. Wystawę oglądać można do dnia 26 października 2014 roku.

Krystyna Wieloch-Varga

10. urodziny Szkoły Polskiej na Węgrzech

11 października przy wypełnionej po brzegi sali teatralnej przy ul. Akadémia w Budapeszcie uroczystie obchodzono 10. urodziny Szkoły Polskiej na Węgrzech, która powstała w 2004 roku po reorganizacji oświaty polonijnej z pomysłu

i inicjatywy dr Ewy Rónay w oparciu o współtworzony przez nią nowatorski model oświaty narodowościowej. Podobne szkoły utworzyli wówczas osiedli na Węgrzech Grecy i Bułgarzy. W sobotnie popołudnie spotkali się obecni i byli uczniowie szkoły, nauczyciele, rodzice, przybył pan Roman Kowalski, ambasador RP na Węgrzech, pan István Kraszlán, dyrektor Wydziału Narodowościowego w

Ministerstwie Zasobów Ludzkich Węgier, dr Halina Csúcs Lászlóné, rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier i zarazem przewodnicząca OSP na Węgrzech, Svetla Kioseva, dyrektor szkoły bugarskiej na Węgrzech. Dyrektor SzP na Węgrzech podsumowała minione 10 lat szkoły, podkreślając, że dużym osiągnięciem jest fakt, iż oprócz kształcenia, wynikającego z programu nauczania, Szkoła Polska jest uprawniona do przeprowadzania egzaminów państwowych z języka polskiego. Ważnym elementem spotkania była ceremonia pasowania na uczniów dziesięciorga dzieci, które w tym roku rozpoczęły naukę w klasach pierwszych.

Następnie, jak na urodziny przystało, odbywały się występy dwóch zespołów - po raz pierwszy w historii Szkoły Polskiej na Węgrzech wystąpił istniejący od niespełna miesiąca zespół szkolny "Wesołe Nutki", kierowany przez panią Justynę Michalską Potys, oraz specjalnie przybyły na tę okazję z Rzeszowa Dzie-

cięcy Zespół Artystyczny "Uśmiech", który działa przy Młodzieżowym Domu Kultury w Rzeszowie, a swoje umiejętności prezentował podczas licznych festiwali tańca w Polsce i poza granicami, między innymi w Białymstoku, Łebie,

Łodzi, Wrześni oraz w Warnie i Neseber w Bułgarii. Po części oficjalnej i koncercie odbyło się prawdziwie urodzinowe przyjęcie, a rozmowom i wspominkom nie było końca.

Obecnie Szkoła Polska jest jedną z trzech instytucji Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech.

(b. fot. Z. Nyitrai)

Księżu Karolu, dziękujemy!

Podczas zakończenia XX Polskiej Kultury Chrześcijańskiej na Mszy św. pożegnaliśmy po 3 latach pracy duszpasterskiej ks. Karola Kozłowskiego. Chociaż był on z nami dosyć krótko, pragniemy mu podziękować za wiele wspólnych inicjatyw duszpasterskich, jak i ogólnopolonijnych.

Podczas pożegnania w którym wziął Ambasador RP Roman Kowalski z małżonką, rzecznik ds. polskich przy Parlamencie Węgier, Halina Csúcs, przedstawiciele samorządów i organizacji polonijnych, nasz polonijny chór św. Kingi zaśpiewał pieśń napisaną specjalnie dla ks. Karola.

Ks. Karol na trwale zapisał się w karty życia naszej Polonii i życzymy mu dalszych sił do pracy na polu duszpasterskim w kształtowaniu nowicjuszy przygotowujących się do powołania kapłańskiego, no i zapraszamy gościnnie do Budapesztu!!!

Jednocześnie Przełożony Generalny Tch ks. Ryszard Głowacki przedstawił nowego proboszcza Polskiej Parafii Personalnej, ks. Krzysztofa Grzelaka. Nowego Proboszcza przywitaliśmy przysłowiowym chlebem, solą, no i papryką, narodową przyprawą węgierską, życząc mu dużo sił do pracy duszpasterskiej.

Monika Sagun Molnár

**SZANOWNI CZYTELNICY!
SERDECZNIE ZAPRASZAMY
DO DZIAŁAJĄCEGO PRZY PSK
IM. J.BEMA (BP. V DZIELNICA
UL. NÁDOR 34) POLONIJNEGO
PRZEDSZKOLA, W KTÓRYM
ZAJĘCIA ODBYWAJĄ SIĘ W
KAŻDĄ SOBOTĘ W GODZINACH
OD 9.30 DO 12.30.**

**KEDVES OLVASÓINK! SZERE-
TETTEL VÁRJUK ÖNÖKET A
BEM J. LKE MELLETT MŰKÖDŐ
LENGYEL ÓVODÁBA (BP. V.
KER. NÁDOR U. 34.), AHOL A
FOGLALKOZÁSOK MINDEN
SZOMBATON 9.30-TÓL 12.30-IG
TARTANAK.**

Gondolatok a 2014. évi választásokkal kapcsolatban

Ebben az évben két alkalommal is élhetünk nemzetiségi szavazati jogunkkal. Kétségtelen, hogy nagyon szépen hangzik ez, de a tapasztalatok sajnos az mutatják, hogy a politika érdekében kevés napfényt kap a nemzetiségek facsetetije.

Először áprilisban választhattunk nemzetiségi szöszólót. Ugyanakkor, amikor az országgyűlési képviselőket is. Ez a fajta választás mindannyiunk számára új volt, sok-sok félreértés adódott körülötte, a tavaszi kampányidőszak ezért ellentmondásokkal volt terhes. Nagyon jó lett volna, ha minél nagyobb tömeget tudunk megmozgatni, de ez nemcsak nekünk, de egyik nemzetiségnek sem sikerült. Kevés volt az idő, és sokszor nem voltak egyértelműek a törvényhozástól kapott információk sem.

Az a kitétel pedig, hogy vagy a nemzetiségi szöszólóra, vagy az országos pártok által állított listára szavazhat valaki, sokakat távoltartott a voksolástól. A parlamentbe került szöszólók egyik fontos feladata lehet, hogy azt a „VAGY” szót „ÉS”-re cseréljék a törvényhozásban. Biztosítva ezzel, hogy a nemzetiségekhez tartozók az országos politikában és a nemzetiségi ügyekben egyszerre gyakorolhassák választói jogukat.

Az állam jelentős költségtámogatást nyújtott, a kapott pénz azonban 2014. április 6-ig el kellett költeni, nem tartalékolhattunk belőle az őszi nemzetiségi önkormányzati választásokra. A finanszírozás megteremtéséért mindenképpen köszönetet érdemel a magyar parlament, de talán célszerűbb lenne, ha a jövőben az összeg egyik felét a nemzetiségi önkormányzati választásokon használhatnánk fel. Nem több pénzt kérünk, hanem logikusabb elosztást. „Dolgozva tanul az ember” – mondja a közmondás, és ez most itt valóban helytálló igazság.

Az őszi önkormányzati választásokra már jóval erősebben készültek fel a nemzetiségek. Itt már vannak tapasztalatok, kialakult és jelentős tagsággal rendelkező jelölő szervezetek. Ez látszik a regisztráltak gyorsan növekvő számán. A regisztráció lezárulta után közzétett adatokat dolgoztuk fel az itt látható grafikonon.

Látható a regisztráltak abszolút száma, illetve arányuk a 2011. évi népszámlálás során magukat az adott nemzetiséghez tartozók

összességéhez viszonyítva. Elmondhatjuk, hogy országos szinten 34,66 %-os a regisztráció, és csak reméljük, hogy a választási részvétel is közelít majd ehhez. A magyarországi lengyelség 32,14%-a regisztrált, azaz átlagosnak mondható.

A választási értesítők kiküldése körül már sokan jeleztek problémákat. A regisztráltak több helyről azt jelezték, hogy nem tudják, hová is kell menniük szavazni. Mivel sok településen ismét eltérő a helyi önkormányzati és a nemzetiségi önkormányzati választás helyszíne, ez valóban komolyan veszélyezteteti (veszélyeztette) a részvételt. Ez is egy újabb megoldandó probléma.

Itt most meg kell állnunk egy pillanatra. Legyünk tisztában azzal, hogy minden lengyel származású, lengyel kötődéssel rendelkező, illetve a lengyel közösséggel tevőlegesen is szimpatizáló embernek érdeke, hogy regisztráljon és szavazzon. Most is érdeke volt ez és a jövőben is az lesz. Mert semelyik kormánytól nem várható el, hogy támogasson és döntései során figyelembe vegyen egy közösséget, ami nem mutatja meg magát.

Az állami támogatások hiányában pedig kevesebb rendezvényt tudunk tartani, nem lesz igazi élő sajtónk és médiamegjelenésünk, kevésbé hatékony lesz az óvodai és iskolai képzésünk, és még sorolhatnánk a lehetséges hátrányokat.

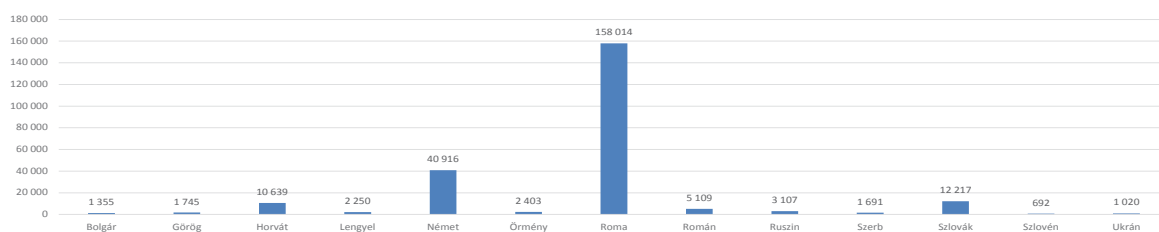
Ennek a cikknek a megírásakor még nem tudhattuk, milyen lesz a választási részvétel, nem tudhattuk ki szerezte a legtöbb szavazatot, milyen lesz az új Országos Önkormányzat testülete, ki fogja vezetni elnöki minőségben az OLÖ-t.

Ez a cikk nem egyszerű felhívás akar lenni a mindenkori választási részvételre.

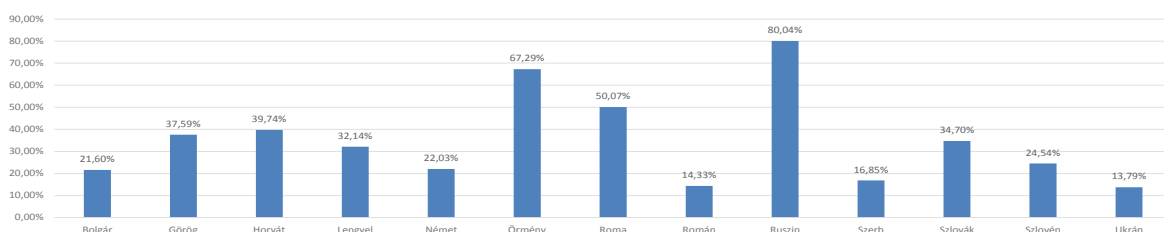
Ez a cikk arra akarja ösztönözni olvasóját, hogy vegyen részt a magyarországi lengyelség életében, ne csak a választás napján, hanem a következő években folyamatosan. Ne hagyja üresen a lengyel templom padsorait, igenis menjen el az Országos Lengyel Önkormányzat, a helyi önkormányzatok és a különböző egyesületek rendezvényeire, mert csak akkor lesz teljes jövőnk, ha tudunk az időnkéből szánni magunkra, nemzetiségi hovatartozásunkra.

Lapis Balázs, szerk.

Regisztráltak száma 2014.09.29-én

A regisztrált szavazók aránya a 2011. évi népszámlálás adataihoz képest 2014. 09.29-én

CO BYŁO?

- W dniu 1 września na cmentarzu Farkasrét w Budapeszcie przy grobach wybitnych przyjaciół Polski i Polaków z okresu II wojny światowej dr. Józsefa Antalla (seniora) i płk. Zoltána Baló w 75. rocznicę wybuchu w Polsce wojny PSK im. J. Bema na Węgrzech przy współudziale SKP na Węgrzech p.w. św. Wojciecha i SNP XIII dzielnicy Budapesztu odbyła się uroczystość składania wieńców.
- W dniu 11 września w Muzeum Węgierskiej Polonii w Budapeszcie otwarta została wystawa „80. urodziny Konrada Sutarskiego”.
- W dniu 12 września w Szolnoku otwarta została wystawa dorobku malarzkiego Forum Twórców Polonijnych.
- W dniach 12 – 13 września w Szolnoku odbywał się doroczny Festiwal Gulaszu, a jego gościem honorowym była Polska. W programach festiwalowych znaczący udział miała tamtejsza Polonia.
- W dniu 13 września w Madaras odbyły się uroczystości rocznicowe upamiętniające polskich pilotów służących w siłach RAF-u zestrzelonych nad tą miejscowością w czasie II wojny światowej.
- W dniach 12-13 września w Győr SNP zorganizował Dni Polskie.
- W dniu 14 września SNP V dzielnicy Budapesztu zapraszał do Centrum Kultury „Aranytíz”, gdzie ze sztuką irlandzkiej pisarki Geraldine Aron pt. „Mój boski rozwód” wystąpił Teatr Ludowy z Krakowa, a roli głównej można było obejrzeć Krystynę Podleską.
- W dniu 17 września przy pomniku katyńskim w Budapeszcie odbyła się uroczystość składania wieńców.
- W dniu 17 września SNP V dzielnicy Budapesztu przy wsparciu PSK im. J. Bema na Węgrzech zorganizował spotkanie upamiętniające 75. rocznicę polskiego uchodźstwa na Węgry. Rozpoczęło je złożenie wieńców przy tablicy poświęconej Komitetowi Obywatelskiemu, a następnie w siedzibie PSK im. J. Bema odbyło się spotkanie nt. „Henryk Ślawik i dr József Antall – bohaterowie tamtych lat” z udziałem wnuczki J. Antalla pani Klary Héji.
- W dniu 19 września w Bácsbokod odbyło się odsłonięcie pomnika upamiętniającego polskich lotników, którzy służąc w siłach RAF-u zginęli nieopodal tej miejscowości podczas lotu mającego nieść pomoc walczącej Warszawie w 1944r.
- W dniu 20 września na ścianie Kościoła Polskiego w Budapeszcie odsłonięta została tablica pamiątkowa w 75. rocznicę polskiego uchodźstwa na Węgry poświęcona gen. Stanisławowi Maczkowi i jego żołnierzom.
- W dniu 20 września w Vámosmiskola odbyły się uroczystości 25-lecia odsłonięcia tablicy na budynku

Domu Opieki, w którym w czasie II wojny światowej mieściła się siedziba obozu dla polskich uchodźców wojskowych.

- W dniach od 21 do 28 września Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha oraz Polska Plebania Personalna zorganizowały XX Dni Polskiej Kultury Chrześcijańskiej.

CO BĘDZIE?

- W dniu 1 listopada o godz. 15.00 na polskiej kwaterze cmentarza Rákoskeresztúr w Budapeszcie rozpocznie się polska msza święta.
- W dniu 7 listopada o godz. 17.30 w PSK im. J. Bema na Węgrzech (Bp. V dzielnica ul. Nádor 34) rozpocznie się wieczór literacki z Sándorem Benczesem. Tytuł spotkania „Piszemy i tłumaczymy wiersze, by zrozumieć człowieka” (Az embert érteni, avagy miért írunk és fordítunk verseket).
- W dniu 9 listopada o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się msza święta w intencji ojczyzny.
- W dniu 11 listopada w święto Niepodległości Polski Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema i SNP XII dzielnicy Budapesztu o godz. 11.00 przy tablicy Marszałka Józefa Piłsudskiego (Bp. XII dzielnica pl. Apóra Vilmosa) organizuje uroczystość składania wieńców.
- W dniu 13 listopada o godz. 17.00 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.
- W dniu 20 listopada o godz. 18.00 SNP III dzielnicy Budapesztu wraz z tamtejszą Wspólnotą Kościoła Reformowanego w ramach programu „Elżbieta Piastówna i Obuda” zaprasza na otwarcie Miejsca Pamięci poświęconego królowej Elżbiecie.
- W dniu 23 listopada o godz. 10.30 w Kościele Polskim w Budapeszcie rozpocznie się uroczysta msza święta w Niedzielę Chrystusa Króla – święto tytularne Zgromadzenia Chrystusa Króla i Siostr Misjonarek Chrystusa Króla.
- W dniu 23 listopada o godz. 11.30 w Domu Polskim - Stowarzyszenie św. Wojciecha zaprasza na promocję książki pt. Remény a reménytelenségben. Főpásztorok a Kelet-Közép-Európában. Materiały z Konferencji przeprowadzonej 25 września w Ambasadzie RP w Budapeszcie.
- W dniu 30 listopada o godz. 11.30 w Domu Polskim - POKO zaprasza na wystawę „Wycinanki z Łanckorony”
- W dniu 30 listopada rozpoczyna się Adwent.

MI VOLT?

- Szeptember 1-jén, a világháború kitörésének 75. évfordulóján a magyarországi Bem J. LKE a Szent Adalbert LKE-tel és a XIII. kerületi LNO-tal közösen koszorúzási ünnepséget tartott a budapesti farkasréti temetőben. A megemlékezés id. dr. Antall József és Baló Zoltán ezredes – a lengvetség és Lengyelország II. világháborús korszakbeli kitűnő barátai – sirjainál zajlott.
- Szeptember 11-én 80 éves Sutarski Konrad című kiállítás nyílt Budapesten, a Magyarországi Lengvetség Múzeumában.
- Szeptember 12-én a Lengyel Alkotóművészek Fóruma festőművész tagjainak újabb műveit bemutató kiállítás nyílt Szolnokon.
- Szeptember 12-13-án rendezték meg az éves Gyűlésfesztivált Szolnokon, melynek idén Lengyelország volt a díszvendége. A fesztiválprogramban jelentős szerephez jutott a helyi polónia.
- Szeptember 13-án évfordulós ünnepség zajlott Madarason a II. világháború során a RAF kötelékében harcoló, a település határában lezuhant lengyel pilóták emlékének tiszteletére.
- Szeptember 12-13-án Lengyel Napokat tartottak a győri LNO szervezésében.
- Szeptember 14-én a Budapest V. kerületi LNO látta vendégül az érdeklődőket az Aranytíz Kulturházban. A Krakói Népszínház társulata az ír nemzetiességet írón, Geraldina Aron darabját – Mój boski rozwód – adta elő. A főszerepet Krystyna Podleska játszotta.
- Szeptember 17-én koszorúzási ünnepséget tartottak a budapesti katyni emlékműnél.
- Szeptember 17-én emléktalálkozót tartott az V. kerületi LNO és a magyarországi Bem J. LKE annak kapcsán, hogy Magyarországon 75 éve fogadták be a lengyel menekülteket. Az ünnepség koszorúzással kezdődött a Polgári Bizottság emléktáblájánál, ezt követően pedig Henryk Ślawik és dr. Antall József – koruk hősei címmel a Bem J. LKE székházában tartottak találkozót, amelyen Antall J. unokája, Héji Klára is részt vett.
- Szeptember 19-én Bácsbokodon ünnepélyesen leleplezték a RAF kötelékében szolgáló lengyel repülősök emlékművét, akik a varsói felkelés támogatására igyekeztek segítségállományukkal, de lezuhan tak a település határában.
- Szeptember 20-án emléktáblát avattak a budapesti Lengyel Templom falán, amely a lengyel menekültek magyarországi befogadásának 75. évfordulója alkalmából Stanisław Maczkownak és katonáinak állít emléket.
- Szeptember 20-án Vámosmiskolán megemlékezést tartottak: 25 éve emléktáblát helyeztek el a Gondoskodás Házán annak emlékére,

hogy a II. világháború ideje alatt itt működött a lengyel katonai menekülttábor központja.

- Szeptember 21-e és 28-a között XX. alkalommal rendezte meg a Lengyel Keresztény Kultúra Napjait a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete illetve a Lengyel Személyi Plebánia.

MI LESZ?

- November 1-jén 15 órai kezdettel lengyel mise lesz a Rákoskeresztúri Köztemető lengyel parcellájában.
- November 7-én 17.30-kor irodalmi est kezdődik Benczes Sándorral a Bem J. LKE székházában (V. kerület Nádor u. 34.). A találkozó címe: Az embert érteni, avagy miért írunk és fordítunk verseket.
- November 9-én 10.30-kor szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban. A miseszándékot a hazaért ajánlják fel.
- November 11-én (a lengyel függetlenség napján) 11 órai kezdettel koszorúzási ünnepséget tart a Bem J. Lengyel Kulturális Egyesület és a XII kerületi LNO József Pilsudski marsall emléktáblájánál, a XII. kerületi Apór Vilmos téren.
- November 13-án 17 órai kezdettel fatimai ájtatosság és szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban.
- November 20-án a III. kerületi LNO az Obudai Református Egyházközséggel együtt a „Piast Erzsébet és Obuda” emlékülés keretében Erzsébet királynőnek szentelt emlékhely avatására vár minden érdeklődőt 18 órai kezdettel.
- November 23-án, Krisztus Király ünnepnapján – a Krisztus Király szerzetesrend és Krisztus Király női missziós szerzetesrend címzetes ünnepén – 10.30-kor ünnepi szentmise lesz a budapesti Lengyel Templomban.
- November 23-án 10.30-kor a Lengyel Házban a Szent Adalbert Egyesület mindenkit szeretettel lát a Remény a reménytelenségben. Főpásztorok Kelet-Közép-Európában című könyv bemutatójára, amely a szeptember 25-én a LK budapesti Nagykövetségén megrendezett konferencia anyagait tartalmazza.
- A Lengyel Közművelődési Központ november 30-án minden érdeklődőt szeretettel lát 11.30-kor a Lengyel Házban a Wycinanki z Lanckorony című kiállítás megnyitóján.
- November 30-án kezdődik az adventi időszak.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach. Figyelem: A Szerkesztőség nem vállal felelősséget az esetleges programváltozásokért!

(b.)

Néhai nagymamám legerősebb fegyvere

Megtartotta évadnyitót, bemutatkozó szentmiséjét Krzysztof Grzelak atya, aki elődjét, Károly atyát váltja fel az Óhegy utcai templomban.

Az elmúlt évek során bevett hagyományt követve a hónap első vasárnapján gyerekmisét tartott. Mint szentbeszédében elmondta: október a rózsafüzér hónapja, és felnőtteket, gyerekeket egyaránt arra biztat, gyakorolják ezt az imádsági formát. Prédikációjában igen hatásos hasonlattal élt: „Vajon mikor a gyermek megtanul beszélni, hányszor mondja ki napjában azt a szót, hogy mama? Talán tízszer vagy ötvenszer? Pszichológusok szerint háromszázszor! Hát a mi Lelki Anyánkat miért lenne unalmas a rózsafüzér mondásakor megszólítanunk?”

Mikor elsőáldozásomra készültem, megkérdeztem néhai nagymanámat (Isten nyugosztalja):

– Mama, van neked rózsafüzéred, és szoktad imádkozni?

– Hát persze Zolikám, ez az én legerősebb fegyverem.

A szentmisét rózsafüzér imádsággal zártuk, és senki nem volt unalmas!

Danka Zoltán, illusztráció. Danka Zoltán

Óbuda-Békásmegyer Lengyel Nemzetiségi Önkormányzata és az Óbudai Református Egyházközség 2014. november 20-án 18.00 órakor Piasz Erzsébet és Óbuda címmel emlékülés keretében nyitja meg - a Katyni Mártírok Emlékparkja után - Óbuda második lengyel emlékhelyét. A református parókia alatt található egykori lengyel királynéi vár elhanyagolt állapotban lévő maradványait az óbudai lengyel önkormányzat hozta helyre és alakított ki egy Erzsébet királyné emlékhelységet.

„Między życiem a śmiercią. Pamiętnik z Powstania Warszawskiego” Janiny Mikoleit Kószeghy

Nakładem warszawskiej Oficyny Wydawniczej „Rytm” ukazały się niedawno wspomnienia Janiny Mikoleit Kószeghy „Między życiem a śmiercią. Pamiętnik z Powstania Warszawskiego”, które pieczołowicie zredagowała i opracowała Krystyna Łubczyk. Publikacja składa się z czterech głównych części: pamiętnika młodej, wówczas dzięciwnastoletniej Janiny Mikoleit pt. „Moje Powstanie”, części fotograficznej, dokumentującej działalność pani Janiny na Węgrzech, notki biograficznej „Bronka 105”, autorstwa Krystyny Łubczyk, oraz krótkiego wspomnienia o autorce pamiętnika „Garść warszawskiej ziemi”, które napisał Grzegorz Łubczyk. Wartości całej publikacji, która wyszła w 70. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego, nie sposób przecenić. Jest ona podwójnie ważna – po pierwsze jako fascynujący dokument opisujący tragiczne wydarzenia 63 dni Powstania, po drugie jako źródło informacji o życiu węgierskiej Polonii.

W zdołoby się suchej, pozbawionej emocji relacji młodej Janiny Mikoleit uderza szczerość i bezpretensjonalność przekazu. Autorka w swoich wspomnieniach nie ocenia, nie daje się ponieść

emocjom, nie kreśli rzeczywistości w białą-czarnych barwach, ale niczym dobry reporter pokazuje, co działo się w stolicy ogarniętej wirem Powstania. Właśnie ów chłodny, zdystansowany ton najlepiej oddaje grozę i tragizm skazanego na klęskę Powstania. „Bronka 105” tak pisze 18 sierpnia: „Teraz już nikt nie wie, kto zginął, a kto jeszcze trwa” (s. 45), a słowa te oddziałują na czytelnika o wiele silniej, niż przesycony emocjami krzyk. Autorka operuje krótkimi, trafnymi zdaniem, opisuje swoje losy i losy

ludzi, z którymi zetknęła ją wojenna zawierucha. Porusza również trudne kwestie, m. in. przytacza przykłady bezpodstawnych donosów i oskarżeń o kolaborację, czemu sama musiała stawiać czoła (s. 33-35). Grozę budzą fragmenty dotyczące przejmowania miasta przez Armię Czerwoną i Ukraińców, którzy w okrutny sposób obchodzili się z rannymi kobietami, przebywającymi w szpitalach. Wspomnienia zostały zilustrowane unikatowymi fotografiami, udostępnionymi przez Muzeum Powstania Warszawskiego. Warto także zwrócić uwagę na kolejny atut publikacji – zgromadzone fotografie, dokumentujące życie węgierskiej Polonii od lat 70. minionego stulecia oraz komentarz Krystyny i Grzegorza Łubczyków, którzy przybliżają powojenne losy Janiny Mikoleit. Publikacja ta jest ze wszelkim godną polecenia, zaciekać może nie tylko osoby zainteresowane historią, ale także tych, którym nie jest obojętna przyjaźń polsko-węgierska.

(red.)

SIEĆ WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ

O ile przyjaźń polsko-węgierska, przyrównywalna do symbiozy dwóch dębów o zrośniętych korzeniach, jest fenomenem trwałym, stałym i tysiącletnim, niepodlegającym dyskusjom, korozji i wichrom historii, o tyle nowe medium – Internet, jest zjawiskiem efemerycznym, ulotnym, podlegającym ciągłym zmianom i podatnym na nowe trendy i wpływy. Ale i w tej nowej, wirtualnej przestrzeni przyjaźń polsko-węgierska znajduje swoje rozmaite, jakże ciekawe i nowoczesne, emanacje. Tej jesieni obrodziły nie tylko jabłka i śliwki, jesień ta przyniosła także wysyp ciekawych inicjatyw, której owoce można zbierać dowoli i kosztować w Internecie właśnie. Pokróćce przytoczmy tu tylko kilka przykładów inicjatyw, różnego charakteru i zasięgu, które najlepiej chyba pokazują, jak można budować i wzmacniać relacje polsko-węgierskie w nowoczesny sposób i na różnych płaszczyznach.

1. www.polonia.hu – strona ta, która już od dawna przynosi relacje z najważniejszych wydarzeń polonijnych na Węgrzech, na której można zapoznać się z najnowszymi numerami prasy polonijnej – naszej „Polonii Węgierskiej” czy kwartalnika „Głos Polonii”, zyskała nowy kształt dzięki wsparciu ze środków finansowych, otrzymanych z polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu na realizację zadania „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą” w 2014 r. Strona została unowocześniona i wzbogacona o nowe zakładki, szata graficzna zmieniła się także na korzyść. Warto śledzić stronę www.polonia.hu regularnie, ponieważ prawie codziennie pojawiają się tam informacje o aktualnych wydarzeniach, nowe wpisy i zdjęcia. Ciekawym rozwiązaniem jest kalendarium, gdzie można śledzić na bieżąco, co dzieje się i dzieć się będzie w danym tygodniu i miesiącu.

2. www.polonica.hu – z inicjatywy i pod patronatem Ambasady RP w Budapeszcie powstał ciekawy i innowacyjny projekt, który ma na celu zlokalizowanie miejsc związanych z Polską i Polakami, znajdujących się na Węgrzech. Na stronie można przeczytać o projekcie m.in.: „Chcemy, by serwis Polonica.hu był bazą, może nawet swoistą encyklopedią polskiej obecności na Węgrzech. Każdą związaną z naszym krajem pamiątkę będziemy starali się umieścić na stronach internetowych z właściwym opisem i zdjęciem oraz lokalizacją na mapie. To zadanie ogromne i liczymy tu na współpracę wszystkich, którzy czują się z Polską związani – węgierskiej Polonii, Polaków mieszkających czy pracujących na Węgrzech, Węgrów darzących Polskę sympatią i wszystkich, którzy chcą z nami współtworzyć Polonica.hu.” Ogromnie istotny jest interaktywny charakter strony, warto więc włączyć się w dokumentowanie polskich miejsc pamięci na Węgrzech, ponieważ w ten sposób, przy niewielkim przecież nakładzie pracy, poszerzamy wiedzę o relacjach polsko-węgierskich i dokumentujemy związki między naszymi narodami.

3. Na Facebooku prężnie działają dwie ciekawe inicjatywy z „realnego świata” – otwarta nie tak dawno przecież na ul. Bartók Béla 46 w Budapeszcie księgarnia o swojskiej nazwie „Gdańsk”, oferująca polską literaturę w języku ojczystym i po węgiersku <https://www.facebook.com/gdansk.konyvesbolt> oraz nowo otwarty sklep z polskimi produktami, znajdujący się „w realu” na József krt. 40 w Budapeszcie <https://www.facebook.com/PolскиSklepBP>. Internet wykorzystywany jest w tym przypadku nie tylko do krzewienia pięknych idei polsko-węgierskiego braterstwa, ale zaspokaja także głód intelektualny i ten jak najbardziej dosłowny, wychodząc naprzeciw tym, którzy tęsknią do polskich książek i polskich smaków.

Cóż więcej można dodać – projekty, inicjatywy i pomysły są tworzone przez ludzi dla ludzi, ważne, by ci, do których są skierowane, potrafiliby z nich właściwie korzystać – chodzić na polonijne wystawy, na spotkania z twórcami polonijnymi, brać udział w wydarzeniach kulturalnych, współtworzyć mapy miejsc pamięci, czytać polską literaturę i rozpo- wszechniać ją wśród Węgrów... Wtedy Internet przestanie być tylko wirtualnym, nietrwałym światem, światem zawieszonym gdzieś „w sieci”, a sieć polsko-węgierskich powiązań zyska konkretne, nowoczesne kształty.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

KÖLCSÖNÖS KAPCSOLATOK HÁLÓJA

A lengyel-magyar barátságot két összenőtt gyökerű tölgyfa jelképezi. Ezeréves, tartós, maradandó jelenségről van szó, amelyet nem szokás csak úgy kétségbe vonni, amelyet nem veszélyeztetnek sem az enyészet csöndes erői, sem a történelem vad viharai. Hozzá képest a média új válfaja – az internet – az éppen felkapott irányzatoknak és behatásoknak erősen kiszolgáltatott jelenség, vagyis tűnékeny, a pillanatnak hódoló, folytonos mozgásban lévő forgatag képét mutatja. Csakhogy a lengyel-magyar barátság még ebben az új, virtuális valóságban is megtalálja a neki megfelelő és korszerű kifejezési formáit. Az idei ősz terített asztala nemcsak érett almáktól és szilváktól roskadozik, hanem érdekes kezdeményezések gyümölcsseitől is, amelyeket éppen a világhálón lehet apránként leszedgetni és kóstolgatni. Röviden idézzünk fel néhány példát, amelyek különböző természetük és hatókörük okán talán a legjobban tudják szemléltetni, miként lehet a lengyel-magyar viszonylatokat újszerű módon, különféle síkokon építeni és erősíteni.

1. www.polonia.hu – már régóta tudósít a magyarországi lengyeltség életének legfontosabb eseményeiről. Innen lehet letölteni a polóniai sajtó legfrissebb számait (a „Polonia Węgierska” folyóiratunkat és a „Głos Polonii” negyedéves kiadványt). Az oldal most új alakot öltött a lengyel Külügyminisztérium anyagi támogatásának köszönhetően, amelyet idén sikerült elnyerni az „Együttműködés a határon túli lengyelekkel és lengyel közösségekkel” című pályázaton. Az oldal korszerűsödött és új betétekkel gazdagodott, illetve a grafikai megjelenés is előnyére változott. Érdemes figyelemmel kísérni az oldalt, mert szinte naponta jelennek meg rajta információk az elkövetkező eseményekről, illetve új bejegyzések és fotók. Érdekes megoldással működik a kalendarium, ahol nyomon lehet követni, mi történik az adott héten vagy hónapban.

2. www.polonica.hu – a LK budapesti nagykövetségének kezdeményezésére és annak felügyelete alatt érdekes fejlesztés történt: megkezdődött a Magyarországon található, Lengyelországhoz vagy lengyel személyekhez köthető helyszínek, emlékhelyek összegyűjtése. Az oldalon szerepel többek között az alábbi szándéknyilatkozat: „Akarjuk, hogy a Polonica.hu oldal adatbázisa – sőt, esetleg sajátos enciklopédiája – legyen a magyarországi lengyel jelenlétnek. Törekszünk az országunkkal kapcsolatos minden emléket feltüntetni ezen az oldalon, megfelelő (valóságghú) leírás és fénykép csatolásával, illetve térképen való feltüntetéssel. Ez a vállalkozás hatalmas feladatot jelent. Mindenki segítségére számítunk, aki kötődést érez Lengyelország iránt – a Magyarországon letelepedett, itt lakó vagy dolgozó lengyelekére, a Lengyelország iránt szimpátiát érző magyarokéra, és mindazokéra, akik velünk együttműködve szeretnék bekapcsolódni a Polonica.hu oldal szerkesztésébe.” Az oldal lényeges, meghatározó sajátossága az interaktív jelleg, vagyis be lehet kapcsolódni a magyarországi lengyel emlékezet helyszíneinek dokumentálásába. Érdemes is, mert ilyen módon viszonylag kis munkával növelhetjük a lengyel-magyar kapcsolatokra vonatkozó tudásunkat, és részt vehetünk a nemzeteink között meglévő kapcsolatrendszer adatolásában.

3. A Facebookon lendületes élet zajlik két érdekes, a „való világhoz” köthető kezdeményezés körül: egyrészt a budapesti Bartók Béla út 46. alatt nemrég megnyílt az ismerősen csengő Gdańsk nevű könyvesbolt, amely lengyel irodalmat kínál anyanyelven, illetve magyarul is. Honlapja: <https://www.facebook.com/gdansk.konyvesbolt>. Másfelől a Budapesten, a József krt. 40. szám alatt, virtuálisan a <https://www.facebook.com/PolскиSklepBP> honlapon újonnan megnyitott üzlet lengyel élelmiszereket, árakat forgalmaz. Az internet e két esetben a lengyel-magyar testvériség eszméjének az ápolásán túl a szellemi és a szó szerinti értelemben vett éhség csillapítására is szolgál azok kedvét keresve, akik lengyel könyvek és lengyel ízek után sóvárognak.

Mi mást lehet még ehhez hozzáfűzni? A tervek, a kezdeményezések és az ötletek emberektől származnak emberek számára. Fontos szempont a gyakorlatiasság: felhasználóik polóniai kiállításokra juthassanak el általuk, találkozáson vehessenek részt polonista alkotóművészekkel, kulturális rendezvényekre járhatnak, együttműködhetnek az emlékezés helyeinek szerkesztésében, lengyel irodalmat olvashassanak és népszerűsíthessék azt a magyarok körében... Ekkor az internet megszűnik csupán elvont, „behálózott”, tűnékeny világként létezni, a lengyel-magyar kapcsolatok hálójának rendszere pedig kézzel fogható, korszerű alakot ölt.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

Projekt realizowany w każdym
miesiącu ze środków budżetu
centralnego Węgier. Az újság
kiadásá Magyarországi központi
költségvetésének havi támoga-
tásával készül.

Projekt jest
współfinansowany
ze środków
finansowych
otrzymanych od
Ministerstwa Spraw
Zagranicznych w
ramach konkursu na
realizację zadania
„Współpraca z
Polonią i Polakami za
granicą” w 2014 r.

SZINKRON DIGITAL

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw226.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális
Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktatói Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyel Múzeum és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszonális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebiani@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelmi-feljesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fała średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2014 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok.**

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2014. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év;**

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálasan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH - 10 LAT POLSKIEJ SZKOŁY

PRZEMAWIA DYR. EWA RÓNAY, NA ZDJ. M. IN. I. KRASZLÁN, R. KOWALSKI, H. CSÚCS, B. BOGDAŃSKA-SZADAI

PASOWANIE NA UCZNIÓW - PIERWSZOKLASIŚCI

WYSTĘP ZESPOŁÓW "WESOŁE NUTKI"
I "UŚMIECH"

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

OSTATNIE POSIEDZENIE OSP STAREJ KADENCJI

WYSTAWA W SZOLNOKU

XX DNI POLSKIEJ KULTURY CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

DZIECI Z BEMOWSKIEGO PRZEDSZKOŁA
NA ŚWIĘCIE PIECZONEGO ZIEMNIAKA

JUBILEUSZ DR. KONRADA SUTARSKIEGO